

**Západočeská univerzita v Plzni**

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY v ČR - eGOVERNMENT**

Bc. Barbora Čechurová

Plzeň 2018

**Západočeská univerzita v Plzni**

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY v ČR - eGOVERNMENT**

**Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.**

**Zpracovala: Bc. Barbora Čechurová**

**V Plzni, 2018**

*„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“*

Plzeň, březen 2018

.....

Bc. Barbora Čechurová

Touto prací bych zároveň ráda poděkovala mému vedoucímu diplomové práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za velmi cenné rady a odbornou pomoc při jejím vypracování, dále mé rodině za neopomenutelnou pomoc a podporu nejen při závěrečných zkouškách a psaní této práce, ale i při celém vysokoškolském studiu.

## Obsah:

1. Úvod.....	1
2. Veřejná správa.....	3
2.1 Veřejná správa – obecně .....	3
2.2 Veřejná správa a její činnosti .....	3
2.3 Benchmarking .....	4
3. Historický exkurz vývoje veřejné správy.....	7
3.1 Úvodní slovo .....	7
3.2 Veřejná správa do roku 1918 .....	7
3.3 Veřejná správa po vzniku ČSR.....	8
3.4 Období tzv. Druhé republiky .....	9
3.5 Období Protektorátu .....	10
3.6 Období po osvobození .....	10
3.7 Období od roku 1948 do současnosti.....	11
4. eGovernment.....	12
4.1 Rozlišení eGovernmentu od eGovernance, pojem eDemocracy .....	13
4.2 Hlavní dokumenty a teorie eGovernmentu .....	14
4.2.1 Významné modely/teorie .....	14
4.3 Principy/zásady eGovernmentu .....	15
4.3.1 Zásada dobré správy.....	15
4.3.2 Princip zákonnosti, transparentnosti a spolehlivosti .....	16
4.3.3 Princip hospodárnosti.....	17
4.3.4 Shrnutí principů/zásad.....	17
4.4 Pilíře eGovernmentu .....	18
4.4.1 Czech POINT .....	18
4.4.2 Datové schránky.....	20
4.4.3 Základní registry .....	21

4.4.4 Informační systémy veřejné správy - ISVS .....	22
4.4.5 Nařízení eIDAS .....	22
4.5 Smart Administration (= Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby) .....	23
4.6 Služby eGovernmentu .....	25
4.7 Praktické vedení a realizace eGovernmentu .....	26
4.8 Komunikační kanály .....	27
4.9 Uchovávání elektronických dokumentů.....	28
5. Stručný historický exkurz .....	30
6. Právní pohled – bezpečnost, soukromí .....	32
6.1 Legislativa eGovernmentu .....	32
6.2 Zákonné limity .....	35
7. eGovernment a EU .....	38
7.1 Úvodní slovo .....	38
7.1.1 Akční plán 2016-2020.....	39
7.1.2 Vize .....	40
7.1.3 Priority a opatření.....	40
7.2 Hodnocení českého eGovernmentu v evropském prostoru .....	42
8. Vývojové tendence veřejné správy a eGovernmentu.....	45
8.1 Veřejná správa, eGovernment a jejich aktuální vývoj .....	45
8.2 Pozitiva eGovernmentu .....	46
8.2.1 NAKIT .....	46
8.2.2 Novela zákona o občanských průkazech – „e-občanka“ .....	47
8.3 Negativa eGovernmentu .....	48
8.4 Informovanost veřejnosti, odborníci eGovernmentu .....	49
8.4.1 Veřejnost a eGovernment.....	49
8.4.2 Odborníci v eGovernmentu.....	61
9. Závěrečné srovnání se SRN .....	63

9.1 eGovernment v SRN - obecně .....	63
9.2 Komparace se SRN – závěrečné srovnání dvou vybraných oblastí.....	64
9.2.1 Bund.de vs. portal.gov.cz.....	64
9.2.2 De-Mail vs. datové schránky .....	65
10. Závěr .....	67
Cizojazyčné resumé .....	69
Seznam použité literatury a odkazů .....	71
Seznam příloh .....	76

## 1. Úvod

Tato diplomová práce a její obsah má za cíl zaměřit se a postihnout téma *Elektronizace veřejné správy – eGovernment*, a to jednak v rovině obecné – teoretické, tak i v rovině odborné - právní. Z právního hlediska je práce vypracována majoritně, dalo by se říci prakticky výlučně, dle roviny *de lege lata*, nikoli *de lege ferenda*.

Jelikož je téma elektronizace veřejné správy poměrně široké a dá se pojmout a následně vypracovávat z vícera (dokonce kvanta) úhlů pohledu, bylo nutné vymezit hlavní směr, resp. směry (cíle), kterými se tato práce bude ubírat a těmi jsou: obecný pojem veřejné správy a obecný pojem eGovernmentu (včetně následného stručného historického exkurzu obou institutů – z důvodu celkové komplexnosti tématu), dále zejména na aktuality a na vývojové trendy nejen v České republice, ale i v Evropské unii.

Hlavním záměrem, na který je diplomová práce zacílena, je tedy postihnout, popsat a analyzovat vývoj eGovernmentu v České republice a též komparační metodou srovnat situaci na poli elektronizace české veřejné správy a jejího vývoje s Evropskou unií – jednak celkově a jednak také konkrétně s jednou z členských zemí, a to v případě této práce s naším sousedním státem – Spolkovou republikou Německo.

Hlavními metodami, které budou pro práci použity, jsou:

- a) metoda abstrakce – zejména v úvodních, popisných částech práce
- b) metoda odborné analýzy – v celkovém průběhu zpracování práce
- c) metoda komparace – v závěrečné části práce
- d) odborný výzkum – v závěrečné, prakticky zaměřené části práce

Diplomová práce je rozdělena do několika dílčích kapitol, jež jsou dále z důvodu lepší přehlednosti a orientace děleny na další podkapitoly a eventuálně jejich jednotlivé podtituly. Úvodní kapitoly jsou zaměřeny spíše na teoretickou stránku tématu, kapitoly následující jsou již koncipovány s důrazem na současnou problematiku z praxe.

V závěrečných, praktických kapitolách je jednak proveden vlastní výzkum a jednak je srovnán stav problematiky věci v České republice a sousední Spolkové republice Německo. Výsledný výzkum i komparace vycházejí pouze z oficiálních zdrojů a faktů, text práce se tak cíleně vyhne nepodloženým spekulacím a teoriím, které by mohly negativně ovlivnit výslednou kvalitu práce. Vlastní subjektivní myšlenky a dílčí subjektivní pohledy na danou



problematiku budou vždy takto uvedeny a podloženy vlastním výzkumem či teoretickými poznatky z jiných, odborných zdrojů.

Pro detailnější a přesnější doplnění a vystižení obsahu tématu obsahuje práce též grafy a obrazová znázornění k vybraným tématům, jež jsou dostupné ze zdrojů Českého statistického úřadu a dalších oficiálních zdrojů.

Pro vypracování byly použity prameny několikerého typu. Prvním typem byly odborné knižní publikace, druhým typem byly platné právní předpisy (jednak zákony, dále podzákonné právní předpisy a mimo tyto také předpisy a dokumenty evropského práva). Jako třetí typ zdroje, nikoli však minoritní, byly odborné internetové stránky (zejména webové stránky Ministerstva vnitra, dále portál veřejné správy a další, včetně cizojazyčných).

## 2. Veřejná správa

### 2.1 Veřejná správa – obecně

Veřejná správa jako pojem nemá v českém právním prostoru jednotnou legální definici. Tento termín by se však de facto dal označit jako klíčový, jako alfa a omega správní vědy a správního práva. Z terminologické nejednotnosti jednotlivých autorů odborné literatury tedy vyplývá alespoň jakási pomyslná nutnost vymezit pro pojem veřejné správy přinejmenším určité shodné znaky, na kterých se tito autoři shodují. Těmito znaky (na základě komparace několika odborných definic jednotlivých autorů <sup>1)</sup> autorka diplomové práce spatřuje:

- a) **podzákonost**
- b) **nepřetržitost**
- c) **veřejný zájem**
- d) **nařizovací a výkonná funkce**
- e) **pravomoc a působnost**
- f) **případné další.**

Na základě těchto atributů by se tedy veřejná správa dala volně popsat například jako nepřetržitá činnost s danou pravomocí a působností, která na základě zákona a v jeho mezích, ve veřejném zájmu sleduje a naplňuje určitý cíl (či prostě jako právnická notorieta „*Správa věci veřejných ve veřejném zájmu*“).

Veřejnou správu lze vnímat ze dvou odlišných hledisek. Za prvé jako veřejnou správu z **hlediska materiálního** (neboli funkčního či také obsahového) a za druhé jako správu z **hlediska formálního** (organizačního). Materiální hledisko zahrnuje pohled na druhovou stránku veřejné správy (tj. tzv. spravování ve smyslu činnosti), zatímco formální hledisko nahlíží na tuto jako na instituce, jež ji vykonávají a jimiž se veřejná správa realizuje a to přímo či zprostředkovaně (orgány, úřady, a další.) <sup>2)</sup>

### 2.2 Veřejná správa a její činnosti

Veřejná správa se ve svém nejobecnějším a nejzákladnějším rozdělení dělí na dva základní subsystémy a to na: **a) státní správu** (kdy stát tuto realizuje, popřípadě část svých kompetencí pak může na základě a v mezích zákona převést na samosprávné celky) kam patří

---

<sup>1)</sup> Například definice veřejné správy dle J. Pražáka: „*Činnost nesoucí se za trvalým účelem řídit ty které*

<sup>2)</sup> HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. Str. 5

mimo vládu, ministerstva a správní úřady také další orgány státní správy – finanční úřady, matriční úřady, exekutorské úřady, veterinární správa, úřady práce, katastrální úřady a další<sup>3</sup> a **za b) samosprávu** (územní – vyšší územně samosprávné celky = kraje, základní územní samosprávné celky = obce; a samosprávu zájmovou).

Činnosti veřejné správy se dají shrnout do třech zásadních oblastí a to do činnosti: **a) podzákonné** (vydávání normativních správních aktů, veřejnoprávních smluv), **b) výkonné** (reálné činnosti spojené s výkonem veřejné správy), **c) nařizovací** (např. rozhodnutí komise o projednávaných přestupcích a jiné). Všechny tyto činnosti jsou samozřejmě vykonávány zákonně, v určitých mezích své pravomoci a působnosti, s ohledem na základní zásady správního práva.

Veřejné správě se tedy dá též rozumět jako činnosti, která svým soustavným a záměrným výkonem směřuje k uspokojování veřejných potřeb (jako příklad lze uvést ochranu veřejného zdraví, zajištění sociální péče, zajištění dopravní obslužnosti a s tím spojená výstavba komunikací atp.).

Výkon veřejné správy musí být logicky kontrolován. Kontrola zde spočívá v následujících sledech: proces poznávací, zjišťovací, porovnávací, hodnotící a popřípadě nápravný. Rozlišuje se: **a) kontrola správní** (kontrola vnější = správní dozor a dozor nad samosprávnými veřejnoprávními korporacemi; kontrola vnitřní) a **za b) kontrola veřejné správy**. Pokud kontrolu vykonává orgán jiný, než orgán veřejné správy, jedná se např. buďto o kontrolu soudy<sup>4</sup>: „*Soudní kontrola veřejné správy hraje významnou roli v systému záruk zákonnosti*“ – to jsou konkrétní slova Mgr. Jaroslava Bernáka; či o kontrolu veřejným ochráncem práv<sup>5</sup>.

## 2.3 Benchmarking

V souvislosti se zaměřením diplomové práce na aktuality a aktuální vývoj veřejné správy a eGovernmentu autorka shledává za vhodné zařadit do této úvodní kapitoly stručně i tento pojem.

Co tedy znamená pojem Benchmarking. Pojem Benchmarking (pocházející z anglického slova benchmark, čili standard, či komparativní bod, případně porovnávací uzel –

---

<sup>3</sup> <http://urady.statnisprava.cz/>, © 2000 - 2015 European Business Enterprise, a.s., [online]. [cit. 2018-02-22].

<sup>4</sup> Časopis Správní právo, číslo 2/2013, recenze a anotace Mgr. Jaroslav Bernák, str. 119

<sup>5</sup> HORZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA. *Správní právo hmotné: obecná část*. Praha: Leges, 2010, 207 s. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-55-4. Str. 53, 107.

záleží na jednotlivém odborném překladu) definuje metodu řízení kvality – metoda zlepšování pomocí učení se od druhých. Může se jím rozumět i proces porovnávání. Jedná se o konstantně pokračující činnost, která směřuje k naplňování cílů, jimiž jsou zejména zlepšování služeb, snaha o jejich trvalou optimalizaci a efektivní nakládání se zdroji (finančními, personálními, technickými atp.). Slovy jedné odborné publikace <sup>6</sup> je Benchmarking : „*Postup, při němž jsme tak skromní, že přiznáme, že je někdo jiný v něčem lepší, a potom... jsme tak chytrí, že zjistíme, jak se jim v tom můžeme vyrovnat nebo je dokonce předstihnout. Účelem tohoto postupu je vytýčit rozdíly, které pak lze využít k vymezení zlepšitelných oblastí. Benchmarking je především otázkou zdokonalování; každou informaci získanou prostřednictvím benchmarkingu je proto třeba využít k dosažení změny zlepšení služeb poskytovaných vašim zákazníkům.*“

Základem Benchmarkingu je takzvaný metrický benchmarking. Jednoduše jde o měření výkonu dané instituce. Měřená data se převádějí na ukazatele a tyto jsou pak nástrojem k vyslovování závěrů a k případným prováděným změnám. Aby došlo k maximálnímu možnému přínosu této metody, je důležité dodržovat 3 hlavní zásady <sup>7</sup>:

- **měřit důležité údaje o organizaci**
- **soulad měřených hodnot s celkovými i dílčími cíli organizace**
- **sledování měřených hodnot s orientací na klienty (zákazníky, občany) organizace**

Důležitými nástroji při měření výkonů veřejné správy jsou tzv. měřítka benchmarkingu. V rámci metody se rozlišuje několik typů měřítek:

- **měřítka výkonů (výstupu)**
- **měřítka účinnosti**
- **měřítka efektivnosti (výsledku)**
- **měřítka produktivity**

Měření výkonů veřejných institucí ve veřejné správě může být shrnuto tzv. „desaterem“ <sup>8</sup>:

1. Co se udělá, to se změní

---

<sup>6</sup> *Benchmarking ve veřejné správě*. 2., upr. a dopl. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor modernizace veřejné správy, 2006. ISBN 80-239-7326-6. Str. 4

<sup>7</sup> *Benchmarking ve veřejné správě*. 2., upr. a dopl. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor modernizace veřejné správy, 2006. ISBN 80-239-7326-6. Str. 8

<sup>8</sup> *Benchmarking ve veřejné správě*. 2., upr. a dopl. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor modernizace veřejné správy, 2006. ISBN 80-239-7326-6. Str. 11

2. Co se změní, lze řídit
3. Ukazatele výkonu by se měly řídit zásadou SMARTA<sup>9</sup>
4. Hodnoty výkonu umožňují zlepšování
5. Hodnoty výkonu by se neměly používat pro trestání lidí
6. Hodnoty výkonu nejsou konečným cílem
7. Lidé se mohou naměřených hodnot výkonu obávat
8. Dobré hodnoty výkonu jsou provázány se strategickými a zákaznickými prioritami
9. Dobré hodnoty výkonu jsou snadno srozumitelné.
10. Hodnoty výkonu by měly měřit činnost, jež produkuje výsledek, nesmí měřit jen tento výsledek.

Benchmarking je mimo jiné významným a posilujícím nástrojem v oblasti cílených progresů a modernizace veřejné správy a eGovernmentu.

---

<sup>9</sup> SMARTA - anglická zkratka pro slova „Specifický“, „Měřitelný“, „Dosažitelný“, „Reálný“, „Ve vhodném čase“ a „Dohodnutý“

### 3. Historický exkurz vývoje veřejné správy

#### 3.1 Úvodní slovo

Veřejná správa se stejně tak, jako ostatní orgány, úřady a další instituce postupem času, sledem historických událostí a působením dalších faktorů vyvíjela a neustále vyvíjí. V této kapitole bude podán stručný a věcný exkurz do vývoje moderní veřejné správy, státních orgánů a politické situace na území nynější České republiky.

#### 3.2 Veřejná správa do roku 1918

Prvopočátky moderního pojetí veřejné správy na našem území lze spatřovat již v habsburské monarchii, v období feudálního, zejména pak osvícenského absolutismu. Právě v této době markantně narostl počet úřadů v důsledku stále větší byrokratizace státu. Za vlády Marie Terezie a Josefa II byla tato byrokratizace nejvíce posilněna a naplňována. Charakteristickými rysy pro tuto podobu organizace ve veřejné správě byly zejména <sup>10</sup>:

- a) recepce francouzského modelu veřejné správy
- b) administrativní centralismus
- c) dělba jednotlivých oborů správy
- d) zeměpanská povaha úředníků a úřadů
- e) permanentní charakter činnosti institucí

Po smrti Josefa II docházelo k opětovnému pozastavování byrokratických tendencí a pomocí policejních orgánů státu k nastolování tzv. policejního absolutismu.

Zlomovým a rozhodujícím se stal rok 1848. Došlo k vytvoření Ministerstva vnitra, dále k rozdělení státu na úřední jednotky – země, kraje a okresy. Mimo to se také oddělilo soudnictví od správy. Následující roky se nesly ve znamení více či méně závažných zmatků. Příčinou toho byly zejména intenzivní změny v ústavním pořádku Rakouska-Uherska. Další zlom nastal v roce 1867 v důsledku rakousko-uherského vyrovnání.

Na významu nabyly okresní hejtmanství (s politickými okresy, které byly správními obvody těchto hejtmanství), jakožto pravidelný orgán I. instance. Působnost těchto hejtmanství byla velice rozsáhlá – vztahovala se jednak na politickou správu, dále na policejní agendu a do třetice na spolupůsobnost při vojenských a finančních agendách. Další významnou institucí působící v době konce 19. století byla tzv. místodržitelství. Dále již výše

---

<sup>10</sup> SCHELLE, Karel a Petr PRŮCHA. *Historie a současnost veřejné správy: (sborník příspěvků z vědecké konference)*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0821-0. Str. 28

zmíněné Ministerstvo vnitra. Vedle státní správy zde fungovala též samospráva. Základní a nejnižší samosprávnou jednotkou byla svobodná obec. V čele obce jako hlavní orgán stálo zastupitelstvo (složené z obecního výboru a obecního představenstva – obecní nebo městská rada). Nad obcemi, jako střední stupeň samosprávy, stály okresy. Okresy však nedisponovaly celé území, nýbrž jen Čechy. Nejvyšším stupněm samosprávy byla samospráva zemská. Takto složená kombinace úřadů vydržela až do konce habsburské monarchie a dokonce přetrvávala i do počátků nově formovaného státu – Československé republiky<sup>11</sup>.

### 3.3 Veřejná správa po vzniku ČSR

Bezprostředně po vzniku Československa, dne 28. října roku 1918, bylo nutné zajistit další, pokud možno co nejvíce bezproblémový, chod veřejné správy. Kontinuitu toho zajistila tzv. recepční norma – zákon č. 11/1918 Sb. Slovy tohoto zákona<sup>12</sup>: „*Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti. Veškeré úřady samosprávné, státní a obecní jsou podřízeny Národnímu výboru a prozatím úřadují a jednají dle dosavadních platných zákonů a nařízení*“ se de iure i de facto zajistila přechodná funkčnost státního a samosprávného aparátu. Tento stav však nemohl dlouhodobě efektivně fungovat. Proto roku 1919 došlo k částečné reformě veřejné správy na úseku obecní samosprávy. Tato reforma znamenala určitou demokratizaci a unifikaci samosprávy v českých zemích. Jednou z nejvýznamnějších změn se mělo stát přijetí zákona č. 126/1920 Sb., o župních a okresních úřadech, v povědomí známý jako tzv. župní zákon. Původní záměr však nebyl plně aktivizován, a účinným se stal pouze na Slovensku<sup>13</sup>.

Definitivní řešení nastalo v roce 1927, kdy byl přijat zákon č. 125/1927 Sb., o organizaci politické správy – tzv. organizační zákon. Jeho hlavními body byly:

- a) ustanovení zemských úřadů s obecnou kompetencí
- b) zemská zastupitelstva jakožto samosprávné instituce
- c) úřad zemského prezidenta s rozsáhlými kompetencemi
- d) analogie okresních orgánů, jako orgánů zemských

---

<sup>11</sup> SCHELLE, Karel a Petr PRŮCHA. *Historie a současnost veřejné správy: (sborník příspěvků z vědecké konference)*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0821-0. Str. 30

<sup>12</sup> Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého

<sup>13</sup> SCHELLE, Karel a Petr PRŮCHA. *Historie a současnost veřejné správy: (sborník příspěvků z vědecké konference)*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0821-0. Str. 34

Tímto byla tedy v roce 1927 vytvořena definitivní síť veřejné správy, která trvala až do počátku druhé světové války, resp. do období vzniku a funkce druhé republiky (říjen 1938 - březen 1939) <sup>14</sup>.

### 3.4 Období tzv. Druhé republiky

V období Druhé republiky, po podepsání Mnichovské dohody, došlo k zásadním, negativním změnám na poli vývoje veřejné správy Československa. Právě Mnichovská dohoda znamenala pro tehdejší samostatnou Československou republiku významnou ránu do demokratického smýšlení a politického vedení státu. Už jen tím, že byla podepsána 4 mocnostmi (Německo, Francie, Itálie, Spojené království Velké Británie) bez přítomnosti a možnosti zásahu československých státníků, jak je též známo tzv. „*O nás, bez nás*“. V této hrůzné době i nadále platil Ústavní zákon č. 236/1920 Sb. z. a n., avšak docházelo k určitým změnám v právních dokumentech a to v důsledku jednak Mnichovské dohody (podepsané dne 29. září 1938), pak také Ústavním zákonem o autonomii Slovenské krajiny (ze dne 22. listopadu 1938) a v neposlední řadě Ústavním zákonem o autonomii Podkarpatské Rusi (ze dne téhož) <sup>15</sup>. Těmito úkony došlo k jakési federalizaci tehdejší Československé republiky a vedle ústřední, původní vlády byly ustanoveny též vlády Slovenska a Podkarpatské Rusi.

V prosinci roku 1938 byl přijat tzv. zmocňovací zákon – č. 330/1938 Sb. Přijetím tohoto zákona přestalo být Česko-Slovensko parlamentní republikou. Důvodem bylo odnětí pravomoci parlamentu přijímat zákony. Tato pravomoc byla přiznána vládě, ta pak mohla po dobu dvou let činit opatření, která by jinak potřebovala tradičně zákonnou oporu. Zmocňovacím zákonem též dostal prezident pravomoc vydávat dekrety a měnit tak ustanovení ústavy <sup>16</sup>.

Změnami byla zasažena i územní samospráva. Hlavním problémem byl fakt, že na okleštěném území republiky, ke kterému došlo obsazením hranic německým okupačním vojskem, nebylo možné fakticky vykonávat samosprávnou činnost okresními úřady na jejich území. Agendu tedy musely převzít úřady sousední. Docházelo k rozpouštění původních

---

<sup>14</sup> SCHELLE, Karel a Petr PRŮCHA. *Historie a současnost veřejné správy: (sborník příspěvků z vědecké konference)*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0821-0. Str. 34

<sup>15</sup> ČECHUROVÁ, Barbora. *VÝVOJ INSTITUTU STÁTNÍHO OBČANSTVÍ NA ÚZEMÍ ČR*. Plzeň, 2016.

<sup>16</sup> MATES, Pavel. *Kapitoly z historie české veřejné správy v letech 1848-1989*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. ISBN 80-7079-846-7. Str. 18



okresních a obecních zastupitelstev, jež byla nahrazována okresními a obecními komisemi v čele s komisaři <sup>17</sup>.

### 3.5 Období Protektorátu

V období Protektorátu Čechy a Morava se z veřejné správy de facto stala správa vojenská. Razantní změny nastaly jak v administrativní, tak v personální rovině. Vznikly posty říšského protektora (který získal postupem času oprávnění měnit svými akty protektorátní právo), státního tajemníka a v čele celků místní správy - tzv. oberlandrátů stáli tzv. zemští vrchní radové. Do funkcí zemských viceprezidentů byli jmenováni němečtí státníci. Vedle této vojenské okupační správy i nadále fungovala správa autonomní protektorátní, avšak bez svolení vůdce neměla významné pravomoci a úřední postavení <sup>18</sup>.

Roky 1941 a 1942 přinesly dvě zásadnější změny. Zaprvé v roce 1941 jmenování Reinharda Heydricha jako zastupujícího říšského protektora, kdy v lednu následujícího roku došlo k reorganizaci protektorátní vlády. Vláda přestala fungovat jako kolektivní orgán a protektor komunikoval již jen přímo s ministerstvy a ministry. A zadruhé rok 1942, který se nesl ve znamení tzv. Heydrichovy správní reformy. Vznikla instituce nazývaná jako „správa z příkazu říše“. Říše tak byla oprávněna převzít veškeré oblasti veřejné správy. Likvidace územní samosprávy vyvrcholila ke konci války prostřednictvím vládního nařízení č. 51/1944 Sb. <sup>19</sup>.

### 3.6 Období po osvobození

Po osvobození došlo k vytvoření místních, okresních a zemských národních výborů, podléhajících vládě, jakožto orgánů veřejné správy ve všech jejích podoborech. Výkonnými úřady těchto národních výborů byly plénum, rada, předseda a jeho náměstci a komise. Pravomoc a působnost upravovaly jednak předpisy původní, a jednak též předpisy vydané po osvobození republiky. Obě složky, jak státní správa, tak samospráva byly vykonávány fakticky jedním orgánem, ačkoli de iure byla úprava dvojí.

---

<sup>17</sup> MATES, Pavel. *Kapitoly z historie české veřejné správy v letech 1848-1989*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. ISBN 80-7079-846-7. Str. 19

<sup>18</sup> MATES, Pavel. *Kapitoly z historie české veřejné správy v letech 1848-1989*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. ISBN 80-7079-846-7. Str. 20-21

<sup>19</sup> MATES, Pavel. *Kapitoly z historie české veřejné správy v letech 1848-1989*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. ISBN 80-7079-846-7. Str. 22

### 3.7 Období od roku 1948 do současnosti

Po únorovém převratu došlo k přechodu od demokracie ke komunismu. Tím se změnilo i složení orgánů veřejné správy a jejich působnosti. Ústředními orgány byla ministerstva, soustavu národních výborů tvořily místní, okresní a krajské národní výbory. Pro národní výbory platila zásada nadřazenosti vyššího národního výboru nižšímu národnímu výboru. Ústavně bylo dále stanoveno, že správní soustava Československa je založena na krajském zřízení, kdy kraje se dělily na okresy a ty na obce<sup>20</sup>.

V prosinci roku 1968 byl přijat zákon č. 171/1968 Sb., o zřízení federálních ministerstev a federálních výborů a struktura orgánů Československé socialistické republiky byly následující: Česká národní rada, vláda - předseda vlády, místopředsedové vlády, ministři (zřízeno 16 ministerstev), struktura orgánů SSR: Slovenská národní rada, vláda - předseda vlády, místopředsedové vlády, ministři (zřízeno 14 ministerstev)<sup>21</sup>.

Koncem 70. let probíhala realizace změny územního uspořádání ve smyslu snížení počtu obcí a uměle tak vytvořit větší celky = tzv. střediskové obce. Dělo se tak pomocí dvou metod: **a) vytvoření nového územního správního celku** sloučením více obcí v jeden celek, **b) ustavení jednoho společného národního výboru** pro více vzájemně nesloučených obcí. Ve střediskových obcích byly zřizovány místní národní výbory, ve kterých byly dále jeden, případně dva odbory. V 80. letech docházelo k postupnému rozkladu ekonomického i politického režimu. Ve veřejné správě se toto promítlo hlavně na snaze posílit roli a význam národních výborů, jakožto i význam participace občanů<sup>22</sup>.

Po listopadovém převratu v roce 1989 byl vývoj veřejné správy směřován k oddělení státní správy a samosprávy (včetně posílení postavení samosprávných celků). Základní územní správní jednotkou byla obec. Mimo to byla ukončena činnost soustavy národních výborů - Krajské národní výbory byly zrušeny, Okresní národní výbory rovněž, jejich činnost převzaly Okresní úřady, které byly zřízeny zákonem ČNR č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech<sup>23</sup>. Dne 25. listopadu byl přijat Federálním shromážděním ústavní zákon č. 542/1992

---

<sup>20</sup> MATES, Pavel. *Kapitoly z historie české veřejné správy v letech 1848-1989*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. ISBN 80-7079-846-7. Str. 32

<sup>21</sup> KUDLATA, Jan. *Historie veřejné správy a využití významných prvků pro současnost a budoucnost*. Praha, 2011. Bakalářská. Bankovní institut vysoká škola Praha. Str. 40

<sup>22</sup> KUDLATA, Jan. *Historie veřejné správy a využití významných prvků pro současnost a budoucnost*. Praha, 2011. Bakalářská. Bankovní institut vysoká škola Praha. Str. 43

<sup>23</sup> KUDLATA, Jan. *Historie veřejné správy a využití významných prvků pro současnost a budoucnost*. Praha, 2011. Bakalářská. Bankovní institut vysoká škola Praha. Str. 44

Sb., který stanovil, že k 31. prosinci 1992 zanikla Česká a Slovenská federativní republika a došlo tak ke vzniku dvou samostatných států a to České republiky a Slovenské republiky.

Ústava České republiky, tedy ústavní zákon č. 1/1993Sb. stanovuje český stát jako stát právní, demokratický a svrchovaný. V Článku 8 (který zaručuje samosprávu územním samosprávným celkům) a též v Sedmé hlavě (Článek 99-105) se stručně upravuje územní samospráva.

Od roku 1997 probíhala tzv. Reforma veřejné správy. Tato reforma spočívala ve 3 etapách <sup>24</sup>: **a) první etapa** – vznik krajů jako vyšších územních samosprávných celků, **b) druhá etapa** – vytvoření nové samosprávy a zánik okresních úřadů, **c) třetí etapa** - reforma a modernizace ústřední státní správy. První dvě reformy postupně naplněny byly, o třetí lze polemizovat – modernizace totiž probíhá stále.

#### 4. eGovernment

Termínem eGovernment (= electronic government, doslovně přeloženo jako elektronické vládnutí) se rozumí soustavný proces elektronizace celé veřejné správy – tedy státní správy i samosprávy. Nelze mluvit o veřejné správě v kompletním celku elektronické podoby jako takové, jelikož se stále jedná o neustále se vyvíjející a rozšiřující proces (stejně tak, jako veřejná správa samotná). Lze jej popsat například jako <sup>25</sup>: „*Sérii procesů, vedoucích k výkonu státní správy a samosprávy a uplatňování občanských práv a povinností fyzických a právnických osob, realizovaných elektronickými prostředky*“. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) vyslovila svou následující definici eGovernmentu, kdy podle ní jde o <sup>26</sup>: „*Využití informačních a komunikačních technologií, především internetu, jako prostředku k dosažení dobré (lepší) správy*“, či o: „*Různé úkoly, které se zabývají elektronizací výkonu činnosti veřejné správy nebo v širším pojetí spíše orgánů veřejné moci vůbec*“.

Hlavní pointou myšlenky elektronizace veřejné správy je heslo (nebo lépe řečeno - teorie), že úřady nemají obíhat občané, ale právě dokumenty v elektronické podobě. Dle této teze je nesmyslné, až absurdní a komplikované, aby občané kvůli jedné záležitosti museli

---

<sup>24</sup> KUDLATA, Jan. *Historie veřejné správy a využití významných prvků pro současnost a budoucnost*. Praha, 2011. Bakalářská. Bankovní institut vysoká škola Praha. Str. 52

<sup>25</sup> VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0. Str. 11

<sup>26</sup> VAVROCHOVÁ, Simona. *Vzdělávání v eGovernmentu*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-74-0. Str. 4

několikrát navštívit několikero úřadů, případně prokázat více skutečností, které by si daná instituce mohla jednoduše zjistit a zajistit elektronickou cestou sama.

Ministerstvo vnitra České republiky definuje, respektive popisuje eGovernment jako<sup>27</sup>: „*Myšlenkou tzv. eGovernmentu je správa věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým bude veřejná správa k občanům přátelštější, dostupnější, efektivnější, rychlejší a levnější.*“

#### **4.1 Rozlišení eGovernmentu od eGovernance, pojem eDemocracy**

V některých odborných, obzvláště pak zahraničních, cizojazyčných publikacích se lze dobrat i k pojmu tzv. eGovernance. Jaký je tedy rozdíl mezi eGovernmentem a eGovernance se autorka pokusí zanalyzovat a popsat níže v této podkapitole.

Termínem eGovernance (electronic governance = doslova elektronické vládnutí) se označuje proces, ve kterém se využívají informační a komunikační technologie (zejména internet, stejně tak, jako je tomu u eGovernmentu) na úrovních vládnutí státu. Účelem eGovernance je zejména zlepšení samého procesu vládnutí. Jednotná definice či standartní rozlišující znaky nejsou v právní, ani jiné odborné literatuře výrazně popsány. Tento pojem se tedy zdá být obdobný, jako u eGovernmentu (viz výše). V praxi se pojmy často střídají či dokonce ztotožňují<sup>28</sup>.

Rozlišit tyto dva pojmy tedy není triviální. Některé zahraniční zdroje uvádějí, že rozdíl tkví zejména v tom, že eGovernment je elektronická správa = tedy řízení, proces, vedení, určitá realizace, zatímco eGovernance je elektronická vláda, tedy přístup státu a jeho organizačních složek. Účelem eGovernance by mělo být posílení eGovernmentu, tedy elektronické správy<sup>29</sup>. Rozdíl mezi těmito dvěma je tedy spíše teoretický, v praktické rovině se, zejména v české společnosti, víceméně nerozlišuje.

Dalším, tzv. „e“ pojmem, je pojem eDemocracy. Stejně tak, jako pojmy předchozí, se i tento pojem zaměřuje na elektronickou podobu daného termínu. Jedná se tedy o jakousi elektronickou formu demokracie, pod tímto termínem si však lze představit leccos. V kostce jde oblast zahrnující jednak elektronickou formu vládnutí a jednak z druhé strany možnost

---

<sup>27</sup> [Http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx), © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>28</sup> HURDA Jiří. eGOVERNMENT a eGOVERNANCE, Brno, 2013. Diplomová práce, Masarykova univerzita. Str. 16

<sup>29</sup> <https://keydifferences.com/difference-between-e-government-and-e-governance.html>, [online]. [cit. 2017-11-23]

komunikace občanů se státem a jeho organizacemi. Klíčová je právě možnost využití informačních a komunikačních technologií, která poté podpoří tyto procesy. Cílem eDemocracy je zvýšit angažovanost a informovanost občanů a jejich participaci na politickém životě a na rozhodování o veřejných věcech a dále též přispět ke všeobecné transparentnosti demokratického vládnutí<sup>30</sup>.

## 4.2 Hlavní dokumenty a teorie eGovernmentu

Jedněmi z dvou hlavních mezinárodních dokumentů, jež se vztahují k problematice eGovernmentu jsou „*The e-Government Imperative (2003)*“ a „*e-Government for Better Government (2005)*“<sup>31</sup>. První jmenovaný dokument se zaměřuje na možnost využití internetu ve veřejné správě, jakožto prostředku k dosažení lepší a efektivnější vlády a zvýšení kvality poskytovaných služeb. Tento program navíc pozitivně hodnotí i možnost většího přímého zapojení občanů na vládnutí – například možnost e-konzultací. Zdůrazňuje i dělení na tzv. **front office** (vnější úřad – poskytované služby očima občanů) a **back office** (vnitřní úřad – veřejnosti nepřístupné informace, které využívají úřady zevnitř).

Druhý výše zmíněný dokument v kostce požaduje, aby veřejná správa byla více zpřístupněna občanům, aby se tito mohli lépe a více participovat na jejím běžném každodenním dění – podloženo studií „*Promise and Problems e-Democracy: Challenges of Online Citizen Engagement (2003)*“. Podle této studie mají informační a komunikační technologie potenciál, aby zvýšili rozsah, šířku a hloubku participace občanů na vládnutí i na veřejné správě<sup>32</sup>.

### 4.2.1 Významné modely/teorie

S procesem zavádění informačních a komunikačních technologií do veřejnosprávní sféry se vymodelovaly různé odborné teorie, na jakých principech je postaven a jak funguje eGovernment teoreticky a v praxi. Pro názorné přiblížení lze uvést tyto následující<sup>33</sup>:

---

<sup>30</sup> HURDA Jiří. eGOVERNMENT a eGOVERNANCE, Brno, 2013. Diplomová práce, Masarykova univerzita. Str. 16-18

<sup>31</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 11-12

<sup>32</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 13

<sup>33</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 13

- a) **Davisův obecný model akceptace technologií** – zde je postoj jednotlivce k využití moderních technologií přechodný, až kolísavý v tom smyslu, že uživatele ovlivňuje aktuální využitelnost a schopnost těmto technologiím okamžitě porozumět
- b) **Rogersova teorie difúze inovace** - tato teorie dává pro objasnění funkce eGovernmentu důraz na následující faktory: důvěryhodnost a bezpečnost technologií, užitečnost pro adresáty, pokrok oproti technologiím předešlým, kompatibilita s potřebami.

Dalo by se konstatovat, že tyto dvě metody jsou obecně použitelné a popisují způsoby fungování eGovernmentu a nahlížení na něj.

### 4.3 Principy/zásady eGovernmentu

V této podkapitole autorka práce detailněji zanalyzuje některé z následujících zásad a principů, vztahující se k problematice elektronizace veřejné správy. Jde o následující principy a zásady (nejedná se o taxativní výčet, pouze o ty hlavní, jež definují eGovernment ve svém teoretickém slova smyslu):

- **dobrá správa**
- **zákonnost**
- **spolehlivost**
- **předvídatelnost**
- **transparentnost**
- **otevřenost**
- **hospodárnost**
- **odpovědnost**

#### 4.3.1 Zásada dobré správy

Jedna ze zásad správního práva a tudíž i veřejné správy je tzv. zásada dobré správy. Dobrá správa v dnešním, moderním smyslu, se formovala od 80. let 20. století v rámci modernizace zvané jako tzv. „New public management“<sup>34</sup>. Nejedná se o čistě národní pojem, nýbrž o pojem ve smyslu nadnárodním, kdy každý stát tento princip obohacuje svými přístupy a poznatky, a v tomto důsledku je poté dobrá správa konkretizována. Význam pojmu dobrá správa však není nijak legislativně (jako i další pojmy veřejné správy) definován. Dala by se však popsat jako takový stav správy, který je všeobecně žádoucí a naplňuje další obecné

---

<sup>34</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 8

principy, které jsou na ni kladeny. Dobrá správa by měla vést ke stabilitě systému veřejné správy, ke spokojenosti jejích klientů, špatná správa naopak vede k přehnané byrokracii, ke zmatkům, k průtahům a dalším negativním skutečnostem<sup>35</sup>.

Hlavní pointa dobré správy tedy spočívá v neustálém progresu jejích jednotlivých aspektů. Měla by přispívat k formulování určitých nepsaných pravidel, či možná lépe vyjádřeno - k nepsanému kodexu veřejné správy. Tato zásada se nepochybně promítá i do roviny elektronizace veřejné správy, protože jen kvalitní služby v této oblasti (= dobrá správa v prostředí informačních a komunikačních technologií) mohou naplňovat myšlenku usnadnění přístupu klienta k úřadu a mezi úřady navzájem.

Princip neboli zásada dobré správy není jen obecným požadavkem, nýbrž i právem občana od veřejné správy jej požadovat. Právo na dobrou správu je garantováno pomocí Charty základních práv EU (konkrétně v článku 41, odstavci 1<sup>36</sup>: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě.“.

Ze základní rámcové analýzy této zásady lze konstatovat, že by se o ní dalo hovořit jako o zásadě synallagmatické. Na stručném praktickém příkladu eGovernmentu – právo klienta na zřízení datové schránky, povinnost správního orgánu ji zřídit a naopak právo orgánu vyžadovat od klienta určité informace a jeho povinnost tyto pak poskytnout, pokud má dojít k dokončení jednání – v tomto případě k založení datové schránky.

Ačkoli jde de iure i de facto o vzájemné propojení práv a povinností, hlavním kritériem pro hodnocení, zda se jedná o tzv. dobrou správu či nikoli, by měla být především spokojenost jejích klientů.

#### **4.3.2 Princip zákonnosti, transparentnosti a spolehlivosti**

Smyslem principu zákonnosti je dodržování právních předpisů, zásad z nich vyplývajících, respektování soudní judikatury a též subsidiárně i dodržování nepsaných pravidel výše popsaného principu dobré správy.

---

<sup>35</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 8

<sup>36</sup> Charta základních práv EU, článek 41, odstavec 1

S tím souvisí i dodržování dalších zásad, které s principem zákonnosti souvisí nebo z něj přímo či zprostředkovaně vyplývají. Těmi jsou například zásady *lex superior derogat legi inferiori*, *lex specialis derogat legi generali* a *lex posterior derogat legi priori*.

Princip transparentnosti staví na možnosti snadného zpřístupnění a dohledání online zveřejněných informací za předpokladu splnění a dodržování zákonných podmínek. S tímto principem souvisí nutnost dostatečného technického a systémového zajištění, spolu s materiálním vybavením veřejné správy pro efektivní využívání služeb eGovernmentu. Přitom platí zásada, že za zveřejněnou informaci se považuje jen taková, která je subjektu snadno přístupná (= snadno dohledatelná). Informace by měly být podávány jasnou, stručnou, přehlednou a srozumitelnou formou<sup>37</sup>.

Těmito principy, spolu s principem otevřenosti, se posiluje realizace práva občanů na svobodný přístup k informacím ve veřejné správě. Právě transparentní a zároveň bezpečný online přístup by měl zajistit či přinejmenším přispět k menšímu byrokratickému zatížení, rychlosti a nenákladnosti, a tudíž k větší hospodárnosti celého systému.

#### **4.3.3 Princip hospodárnosti**

Princip hospodárnosti cílí na to, aby se pomocí eGovernmentu ušetřilo co možná nejvíce nákladů (ať z hlediska personálního, materiálního, technického, časového atp.). Zároveň však důraz kladený na hospodárnost a efektivnost nesmí vést k tomu, aby docházelo k degradování úrovně služeb, což by se promítlo nejen na eGovernmentu, ale právě i na veřejné správě celkově.

#### **4.3.4 Shrnutí principů/zásad**

Jednotlivé principy (či zásady) veřejné správy a eGovernmentu jsou sice na jednu stranu pouze prostředkem, který by měl v praxi napomáhat ke kýženému cíli, kterým je efektivní, technicky i právně zajištěný chod procesu elektronizace veřejné správy, avšak na stranu druhou jsou v teoretické rovině významným a žádoucím nástrojem a případným ukazatelem nedostatků. Pomocí principů lze lépe definovat aktuální stav procesu elektronizace a při postupném plnění vytyčených kroků lze pomocí jejich dodržování předcházet negativním situacím (a jejím eventuálním dopadům).

---

<sup>37</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 17



Slovy JUDr. Zdeňka Fialy by autorka práce zakončila tuto podkapitolu následovně <sup>38</sup>:  
*„Při naplnění výše uvedených principů mohou informační technologie usnadnit identifikaci odpovědného úřadu, úředníka, jakož i podobu pochybení (např. dodržení lhůt, nečinnost orgánu, zákonnost postupů aj.)“.*

#### **4.4 Pilíře eGovernmentu**

V průběhu vývoje eGovernmentu v České republice docházelo (a neustále též dochází) k postupnému vzniku a realizaci nemalého počtu nejrůznějších projektů. Jednotlivými (vybranými) projekty, které tvoří generální pilíře celého strukturálního jádra, jsou následující <sup>39</sup>: CzechPOINT, datové schránky, základní registry veřejné správy, ISVS, eIDAS.

Právě Czech POINT, základní registry veřejné správy, Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS) a tzv. „zákon o eGovernmentu“ (viz kapitola č. 6) tvoří dohromady projekt Ministerstva vnitra, tzv. eGON <sup>40</sup> = „Moderní, přátelský a efektivní úřad“. „**eGON**, symbol eGovernmentu, je v přeneseném významu živý organismus, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje. Existenci a životní funkce eGONa zajišťuje:

- *Mozek: Základní registry veřejné správy*
- *Srdce: Zákon o eGovernmentu*
- *Oběhová soustava: KIVS – Komunikační infrastruktura veřejné správy (telekomunikační síť)*
- *Prsty: Czech POINT“*

eGON je nejen symbolem českého eGovernmentu, ale i prostředkem k jeho efektivnímu fungování. Vedle eGONa je druhým symbolem tzv. projekt Klauzie, tyto dva projekty Ministerstva vnitra byly realizovány v letech 2006 a 2012.

##### **4.4.1 Czech POINT**

Tedy Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál. Jedná se o univerzální kontaktní místo, ve kterém veřejná správa prostřednictvím svých pracovníků poskytuje

---

<sup>38</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 20

<sup>39</sup> [Http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx) © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>40</sup> <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-66.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

občanům zejména ověřené výpisy ze svých informačních systémů a také další služby. Czech POINT je jedním ze systémů, který naplňuje heslo: *"obíhat mají data, ne občan"*<sup>41</sup>.

Kontaktní místa Czech POINTu aktuálně nabízejí následující služby<sup>42</sup>:

- Výpis z Katastru nemovitostí
- Výpis z Veřejného rejstříku
- Výpis z Živnostenského rejstříku
- Výpis z Rejstříku trestů
- Výpis z Rejstříku trestů právnické osoby
- Výpis z bodového hodnocení řidiče
- Výpis ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- Výpis z Insolvenčního rejstříku
- Přijetí podání podle živnostenského zákona
- Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH
- Datové schránky - žádost o zřízení, žádost o zneplatnění přístupových údajů a vydání nových, žádost o přidání další pověřené osoby, její odebrání, žádost o povolení dodávání dokumentů z datové schránky fyzických osob, fyzických osob podnikajících a právnických osob do datové schránky fyzické osoby, fyzické osoby podnikající a právnické osoby
- Centrální úložiště ověřovacích doložek
- Konverze
- Úschovna systému Czech POINT
- Výpisy ze Základních registrů - např. Výpis údajů z Registru obyvatel, Výpis údajů z Registru osob, Výpis údajů o využití údajů z Registru obyvatel, Žádost o změnu údajů vedených v Registru obyvatel, Žádost o poskytnutí údajů třetí osobě
- Zprostředkovaná identifikace

---

<sup>41</sup> <http://www.mvcr.cz/clanek/czech-point-czech-point.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>42</sup> <http://www.mvcr.cz/clanek/czech-point-czech-point.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

Myšlenka Czech POINTU spočívá v efektivitě elektronizace veřejné správy a tím pádem k lepšímu přístupu občana k jednotlivým dokumentům, potřebným k vyřizování nejrůznějších agend. Dle portálu Ministerstva vnitra ČR Czech POINT směřuje těmto cílům:“ *Cílem projektu Czech POINT je vytvořit garantovanou službu pro komunikaci se státem prostřednictvím jednoho universálního místa, kde je možné získat a ověřit data z veřejných i neveřejných informačních systémů, úředně ověřit dokumenty a listiny, převést písemné dokumenty do elektronické podoby a naopak, získat informace o průběhu správních řízení ve vztahu k občanovi a podat podání pro zahájení řízení správních orgánů. Jde tedy o maximální využití údajů ve vlastnictví státu tak, aby byly minimalizovány požadavky na občany*“<sup>43</sup>.

#### 4.4.2 Datové schránky

Datové schránky jsou konceptem, který nahrazuje klasickou poštovní korespondenci a komunikaci. Jedná se o státem garantovaný nástroj, který slouží nejen, ale hlavně ke komunikaci s orgány veřejné správy. Datová schránka je elektronické úložiště, které slouží k doručování od orgánů veřejné moci, k provádění úkonů vůči jim, doručování fyzickým osobám, mají-li datovou schránku zřízenou, dále podnikajícím fyzickým osobám a také osobám právnickým. Z těchto variant logicky vyplývá dělení na jednotlivé druhy datových schránek, a to<sup>44</sup>:

- **datová schránka orgánu veřejné moci**
- **datová schránka právnické osoby**
- **datová schránka podnikající fyzické osoby**
- **datová schránka fyzické osoby**

Obligatořním zřízením datové schránky jsou vázány všechny orgány veřejné moci a dále právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, advokáti, daňoví poradci a insolvenční správci. Ostatní subjekty si ji poté mohou nechat založit fakultativně dle svého vlastního uvážení. Datové schránky zřizuje jakákoli pobočka Czech POINTu (seznam všech zpřístupněných datových schránek je dostupný na Portálu veřejné správy – portal.gov). Každá schránka pak disponuje jedinečným ID. Datové schránky ovšem pro své uživatele nabízejí i další služby a to například<sup>45</sup>:

---

<sup>43</sup> <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/22>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>44</sup> VAVROCHOVÁ, Simona. *Vzdělávání v eGovernmentu*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-74-0. Str. 22

<sup>45</sup> <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-datove-schranky.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

- a) přihlášení do informačního systému sociální správy
- b) přihlášení do informačního systému finanční správy
- c) služby aplikace CzechPOINT@home.

#### 4.4.3 Základní registry

Základní registry se dají vymezit jako projekt či proces elektronizace veřejné správy, který vede (či spíše by měl vést) jednak k modernizaci, zrychlení efektivnosti veřejné správy a v neposlední řadě i k snižování byrokratického zatížení úřadů, tím pádem k lepšímu fungování a ke spokojenosti ve vzájemných vztazích mezi samotnou veřejnou správou a občany České republiky. Cílem je i bezpečné, rychlé a jednoduše bezproblémové online zpřístupnění těchto systémů prakticky kdykoli a kdekoli <sup>46</sup>.

Základní registry veřejné správy se dělí na 4 jednotlivé oddělené registry a to:

- a) **Registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci** (= Registr osob) – zkratka ROS, tzv. gestorem je Český statistický úřad
- b) **Registr obyvatel** – zkratka ROB, tzv. gestorem je Ministerstvo vnitra
- c) **Registr územní identifikace, adres a nemovitostí** – zkratka RÚIAN, tzv. gestorem je Český úřad zeměměřický a katastrální
- d) **Registr agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností** (= Registr práv a povinností) – zkratka RPP, tzv. gestorem je zde opět Ministerstvo vnitra <sup>47</sup>.

Funkce těchto vyčleněných registrů je zabezpečena tzv. Informačním systémem základních registrů (zkratka ISZR). Správu tohoto systému pak pokrývá Správa základních registrů <sup>48</sup>.

Jako další součást těchto výše zmíněných registrů jsou sem také zařazeny: Informační systém základních registrů – zkratka ISZR, gestorem je v tomto případě Správa základních registrů; ORG - převodník - gestorem je Úřad pro ochranu osobních údajů.

Mezi základní registry se neřadí tyto následující: registr vozidel, řidičů, ekonomických subjektů, Administrativní registr ekonomických subjektů; dle rejstříků: insolvenční, obchodní, trestů a rejstřík živnostenského podnikání <sup>49</sup>.

---

<sup>46</sup> <http://www.szrcr.cz/co-jsou-to-zakladni-registry>, © 2010-2015 Správa základních registrů, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>47</sup> Zákon č. 111/2009 Sb. – O základních registrech, §3

<sup>48</sup> <http://www.osf-mvcr.cz/zakladni-registry-meni-verejnou-spravu-cr-jiz-vice-nez-sto>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

#### 4.4.4 Informační systémy veřejné správy - ISVS

Informační systémy veřejné správy jsou základními systémy, kterými eGovernment disponuje a jimiž je jeho výkon také zajištěn. Jejich rozvoj, fungování a metodiku zařizuje Ministerstvo vnitra. Je jimi mimo jiné zajišťován i efektivní výkon veřejné moci. Rozvoj těchto informačních systémů je jednou z priorit české vládní politiky<sup>50</sup>. Rozlišení, co je a co není informačním systémem veřejné správy, není vždy zcela triviálním určením. Proto Ministerstvo vnitra vypracovalo dostupný online komentář k zákonu č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů s názvem „Co je a co není ISVS“, který se této problematice věnuje.

Informačními systémy veřejné správy jsou například:

- a) evidence udělených akreditací a jejich změn
- b) evidence kvalifikovaných poskytovatelů certifikačních služeb
- c) informační systém o datových prvcích
- d) informační systém o informačních systémech veřejné správy
- e) informační systém evidence obyvatel
- f) registr rodných čísel – ISVS, který je samostatnou funkční částí informačního systému evidence obyvatel
- g) a další

#### 4.4.5 Nařízení eIDAS

Jedná se o Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

S tímto Nařízením bezprostředně souvisejí následující zákony: zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, zákon č. 298/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

---

<sup>49</sup> <http://www.szrcr.cz/co-jsou-to-zakladni-registry>, © 2010-2015 Správa základních registrů © [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>50</sup> VAVROCHOVÁ, Simona. *Vzdělávání v eGovernmentu*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-74-0. Str. 6

V kostce jde o nařízení Evropské unie vztahující se k elektronické identifikaci (elektronický podpis, jeho ověřování a uchovávání) a k dalším službám – služby vytvářející důvěru (elektronické pečetění, časové razítko služby elektronického doporučeného doručování), jehož cílem je budování důvěryhodnosti v kyber-prostoru veřejné správy. Je klíčovým nejen pro rozvoj eGovernmentu, ale i pro rozvoj hospodářský a sociální.

Nařízení se promítá do českého právního prostoru veřejné správy, tedy hlavně v kontextu úpravy elektronického podpisu a ochrany osobních údajů proti jejich zneužití. Dále je zde upravena typologie elektronických podpisů, podle toho, jaké právní jednání je řešeno. Elektronický podpis může být buďto <sup>51</sup>:

- a) **elektronický podpis**, kterým jsou data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena, a která podepisující osoba používá k podepsání
- b) **zaručený elektronický podpis**, kterým je elektronický podpis, který splňuje požadavky stanovené v článku 26
- c) **kvalifikovaný elektronický podpis**, kterým je zaručený elektronický podpis, jenž je vytvořen kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů a který je založen na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy

#### **4.5 Smart Administration (= Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby)**

Mezi lety 2007-2013 (resp. po aktualizaci v roce 2011, tedy mezi lety 2007-2015) byl přijat dokument „Strategie Efektivní veřejná správa na přátelské veřejné služby“. Tento dokument podporovaný ze strukturálních fondů měl zajistit bezproblémové, koordinované a efektivní začlenění veřejné správy a jejích služeb. Cílem je přizpůsobit ji tak, aby její činnosti byly maximálně orientované na potřeby občanů a jednalo se tak o reálnou službu občanům (= tedy i v rámci možnosti elektronického propojení s nimi) <sup>52</sup>.

Smart Administration je definována jako pomyslný hexagon, jehož jednotlivé vrcholy zastupují složky veřejné správy – viz obrazový materiál na následující stránce:

---

<sup>51</sup> Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

<sup>52</sup> VAVROCHOVÁ, Simona. *Vzdělávání v eGovernmentu*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-74-0. Str. 5

## Obrazový materiál č. 1: Hexagon veřejné správy



Zdroj: <http://www.smartadministration.cz/clanek/hexagon-efektivni-verejne-spravy.aspx>

- a) **Legislativa** – hodnotné zákonodárství je alfou a omegou kvalitního zajištění a fungování veřejné správy. Právo je nástrojem ochrany, garance a ovlivňování chování jednotlivých subjektů. Zároveň je nutné zajistit co možná nejnižší byrokratickou zátěž veřejné správy, aby nedocházelo ke zbytečnému zatěžování a zpomalování tohoto procesu.
- b) **Organizace** – organizace je důležitým aspektem v rámci celého chodu veřejné správy. Právě organizace (nejen) elektronické formy veřejné správy naplňuje, respektive by měla naplňovat tezi, že úřady obíhají dokumenty a nikoli občané. Spojuje v sobě metody řízení, hodnocení, zefektivnění kvality poskytovaných služeb.
- c) **Informační a komunikační technologie** – prostřednictvím kvalitních informačních a komunikačních technologií je poté veřejná správa kvalitně vykonávána. Tímto je možné odlehčit zatížení úřadů a to zejména ze stránky tzv. papírování, ulehčí se komunikace veřejné správy a občanů, ale mimo tyto dva faktory je ulehčen i styk institucí veřejné správy mezi sebou navzájem.
- d) **Občan** – jedním z nejdůležitějších prvků v rámci vztahů ve veřejné správě je právě občan. Na občana je třeba nahlížet jako na klienta veřejné správy. V rámci eGovernmentu je vzájemné porozumění občana a veřejné správy a usnadnění jejich vzájemné komunikace klíčové.

- e) **Úředník** – úředníci veřejné správy jsou základním stavebním kamenem pro celý její chod. Je tedy důležité, aby tyto subjekty disponovali dostatečnou profesionalitou, neustálým a průběžným vzděláváním, příslušnými morálními a etickými hodnotami.
- f) **Finance** - Posledním, nikoli však nejméně důležitým článkem celého hexagonu Smart Administration jsou finance a financování veřejné správy. Zde je nutné důkladné naplánování a aplikace rozpočtů a následného financování veřejné správy.

Na koncept Smart Administration navazuje také dokument Strategický rámec rozvoje veřejné správy 2014+. Tento dokument vytyčuje problémová místa ve veřejné správě a také cíle, ke kterým by měla veřejná správa směřovat<sup>53</sup>.

#### 4.6 Služby eGovernmentu

Elektronické služby = neboli služby eGovernmentu znamenají takové elektronické činnosti, které uspokojují určité kolektivní potřeby, měly by sloužit vzájemně oběma stranám, jak klientovi, tak i úřadu, respektive poskytovateli. Služby eGovernmentu jsou definovány katalogem Evropské unie. Jedná se o významný nástroj pro hodnocení, statistiky i analýzy v oblasti elektronizace veřejné správy. Mimo služby mezi úřady navzájem se rozlišují též služby eGovernmentu pro občany (tedy fyzické osoby) = G2C (government to citizen) a služby eGovernmentu pro podnikatele (tedy osoby právnické a fyzické osoby podnikatele) = G2B (government to business). Jsou jimi tyto následující<sup>54</sup>:

##### Služby e-Governmentu pro občany:

1. Podání daňových přiznání pro daně z příjmů, oznámení o výměru daně
2. Poskytování služeb úřadů práce
3. Žádosti a vyřízení příspěvků sociálního zabezpečení
4. Vydávání pasů a řidičských průkazů
5. Registrace automobilových vozidel
6. Podávání žádostí o stavební povolení
7. Oznámení policii
8. Podpora služeb veřejných knihoven

---

<sup>53</sup> VAVROCHOVÁ, Simona. *Vzdělávání v eGovernmentu*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-74-0. Str. 8

<sup>54</sup> Využití eGovernmentu občany v EU a v ČR. Jana Fortinová, dostupné z: <http://www.cssi.cz/cssi/vyuziti-egovernmentu-obcany-v-eu-v-cr>, [online]. [cit. 2017-11-23]



9. Vystavování dokladů při narození dítěte a při uzavření manželství
10. Zápisy na instituce vyššího vzdělávání
11. Oznámení o přestěhování, informace o změně adresy
12. Služby vztahující se ke zdravotnickým zařízením

#### **Služby e-Governmentu pro podnikatele:**

1. Oznámení a zpracování sociálního pojištění za zaměstnance
2. Daň z příjmů právnických osob, podávání daňových přiznání
3. Daňová přiznání a oznámení o výměru daně z přidané hodnoty
4. Registrace nové společnosti
5. Zasílání dat statistickým úřadům
6. Podávání a zpracování celních deklarácí
7. Vydávání povolení vztahujících se k životnímu prostředí
8. Podpora při řešení veřejných zakázek

Někdy se lze setkat i s dělením, které zahrnuje i komunikaci a služby tzv. G2E (government to employes), což v překladu znamená úřad – zaměstnanci úřadu.

Elektronizace služeb v souhrnu znamená naplnění následujících atributů<sup>55</sup>:

- snížení počtu pracovníků veřejné správy
- dlouhodobé snížení nákladů
- zrychlení a zjednodušení procesu poskytování služeb
- omezení osobního kontaktu s klientem
- vyšší spokojenost klientů
- snížení vyskytovaných chyb v přenášení dat

#### **4.7 Praktické vedení a realizace eGovernmentu**

Celkové vedení a praktickou realizaci eGovernmentu má v České republice na starost tzv. Odbor hlavního architekta eGovernmentu, organizačně zařazený na Ministerstvu vnitra ČR - OHA (Útvar Hlavního architekta eGovernmentu). Jedná se o nad resortně působící

---

<sup>55</sup> <http://www.mvcr.cz/clanek/elektronicke-služby-egovernmentu.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

útvár, zodpovědný a určující celý chod elektronické veřejné správy. Dle dostupných zdrojů Ministerstva vnitra jsou hlavními úkoly OHA tyto <sup>56</sup>:

1. *„Stanovování architektonických a dalších standardů pro digitalizaci veřejné správy a podpora zvyšování digitálních schopností jednotlivých orgánů veřejné správy prostřednictvím vyhledávání a sdílení osvědčené praxe.*
2. *Působení jako centrum digitálních expertíz včetně podpory objevování nových myšlenek a rozvojových záměrů.*
3. *Řízení rozvoje sdílených služeb eGovernmentu a jejich efektivního využívání.*
4. *Posuzování a schvalování významných ICT projektů veřejné správy k realizaci zahrnující jejich kontrolu a zajištění oprav ve fázi před vypsáním veřejné zakázky.*
5. *Řízení, podpora a koordinace otevřených dat vykonávaná Národním koordinátorem otevřených dat působícím na OHA.*
6. *Připomínkování veškeré nové legislativy na soulad s digitálními požadavky a vizí veřejné správy 21. století.*
7. *Výkon Pracovního výboru pro architekturu a strategii zřízeného v rámci Rady vlády pro informační společnost. Členy Pracovního výboru jsou zástupci jednotlivých resortů, Asociace krajů a Svazu měst a obcí. Pracovní výbor zasedá jednou za dva měsíce a je hlavní platformou pro sdílení architektonických znalostí a zkušeností.“*

Tato vrchní agenda zaujímá významné postavení nejen v České republice, ale obdobně i v zahraničních zemích, které disponují vysokou mírou úrovně eGovernmentu.

#### **4.8 Komunikační kanály**

Aby veřejná správa mohla fungovat a realizovat svoji náplň tzv. „po síti“, je nutné, aby disponovala určitými technickými prostředky, které toto fakticky umožňují. V tomto případě se jedná o tzv. Komunikační kanály veřejné správy. Tyto kanály lze v praxi rozlišovat na tři základní kategorie a to <sup>57</sup>:

- a) **komunikační kanál úřad-úřad** – tzv. G2G (government to government)
- b) **komunikační kanál úřad-občan** – G2C (government to citizen)

---

<sup>56</sup> <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovernmentu.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>57</sup> VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0. Str. 37

- c) **komunikační kanál tzv. eGovernment jakožto kanál spojující body a) a b)** v jeden souhrnný celek.

Další možné dělení je z hlediska druhu úřadů, a to tak, jak daný úřad komunikační kanály využívá. Dělení je poté následující <sup>58</sup>:

- a) Orgány Evropské unie
- b) Ústřední orgány státní správy ČR
- c) Jiné orgány s celorepublikovou působností stojící mimo strukturu ústředních orgánů státní správy
- d) Úřady zákonodárné moci
- e) Orgány justice
- f) Územně samosprávné celky
- g) Jiné komunikační kanály – většinou ad hoc

#### 4.9 Uchovávání elektronických dokumentů

Problematika uchovávání dokumentů veřejné správy v elektronické podobě je jedním z neustále aktuálních problémů. Otázka dlouhodobého uchovávání = archivace dokumentů může být řešena toliko trojím způsobem a to <sup>59</sup>:

- metoda dlouhodobého uchovávání **emulací**
- metoda dlouhodobého uchovávání **virtualizací**
- metoda dlouhodobého uchovávání **migrací**

Základními atributy, které musí dokument splňovat, aby mohl být označen jako důvěryhodný a poté mohl být zarchivován, jsou <sup>60</sup>:

- **věrohodnost původu** – je zajištěna pomocí uznávaného elektronického podpisu, založeném na kvalifikovaném certifikátu, který je vydaný akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb
- **neporušenost obsahu** – zde je kombinace elektronického podpisu a časového razítka
- **čitelnost** – čitelnost je zaručena pomocí uznávaných formátů, ve kterých musí být dokumenty uloženy

---

<sup>58</sup> VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0. Str. 39

<sup>59</sup> TUREČEK, Tomáš. *Efektivnost informačních systémů veřejné správy*. Zlín, 2008. Disertační. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Str. 16

<sup>60</sup> <http://www.earchivace.cz/elektronicka-archivace/co-je-elektronicka-archivace/>, [online]. [cit. 2017-11-23]

Problematika archivace je upravena v českém právním prostoru hned několika právními předpisy, jsou to zejména:

- **zákon č. 499/2004 Sb.**, o archivnictví a spisové službě
- **zákon č. 2297/2016 Sb.**, o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce
- **rozhodnutí Komise ze dne 25. února 2011 (2011/130/EU)** odkazující na normy ETSI <sup>61</sup>

---

<sup>61</sup> ETSI – tyto evropské normy definují, jakým způsobem je možné k elektronickému dokumentu připojit elektronickým razítkem a také jak eventuálně připojit časové razítko.

## 5. Stručný historický exkurz

Již T. G. Masaryk tvrdil, že <sup>62</sup>: „*Nesnáze velikého množství lidu a jeho geografického prostorového rozdělení musí být podle možností překonány, značnou měrou pomáhají tu různé komunikační prostředky.*“ V letech minulých se však komunikačními prostředky nemyslel internet či informační a komunikační technologie, nýbrž například telefon, telegraf, později fax, atp.

eGovernment se vyvíjí postupně cca od 90. let minulého století. Jako první v Evropě začala tento pojem používat Velká Británie, ta je také aktuálně na prvních příčkách celkové vyspělosti této služby <sup>63</sup>.

První službou, která byla v České republice dostupná pomocí elektronické komunikace (konkrétně prostřednictvím elektronické pošty), byla možnost podání žádosti o informace, upravené zákonem o svobodném přístupu k informacím. Stalo se tak již v roce 1999. O rok později, tedy v roce 2000, byl zákonem upraven institut elektronického podpisu a touto cestou se tedy otevřela občanům České republiky možnost elektronické komunikace s orgány veřejné moci. Problém však činil fakt, že prováděcí právní předpis k tomuto zákonu spatřil světlo světa až o téměř rok a půl později. De facto se tedy institut elektronického podpisu začal využívat až poté <sup>64</sup>.

V roce 2000 došlo také k zřízení Úřadu pro veřejné informační systémy a to pro veřejnou správu znamenalo posun a pokrok v tom smyslu, že úřady si již mohly nově vzájemně vyměňovat data elektronickou cestou. Tento úřad však neměl dlouhého trvání a v roce 2003 ukončil svou činnost. Mimo tento výše zmíněný byl v roce 2000 zřízen také Úřad pro ochranu osobních údajů, který provozuje svou agendu i nadále <sup>65</sup>.

Od 1. ledna roku 2003, kdy došlo ke zrušení Úřadu pro veřejné informační systémy, bylo zřízeno Ministerstvo informatiky. Toto ministerstvo v rámci své agendy novelizovalo několik právních předpisů týkajících se problematiky eGovernmentu, mělo na starost také samotnou politiku eGovernmentu, tzv. Broadbandovou strategii, nebo také Národní strategii informační bezpečnosti. Ministerstvo informatiky, jak by se na první pohled mohlo zdát,

---

<sup>62</sup> Masaryk, T. G. O demokracii. Výbor ze spisů a projevů. Praha: Melantrich, 1991, s. 42

<sup>63</sup> VAVROCHOVÁ, Simona. *Vzdělávání v eGovernmentu*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-74-0. Str. 4

<sup>64</sup> ŠTĚDRŮŇ, Bohumír. *Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-25-3. Str. 20

<sup>65</sup> VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0. Str. 27

nemělo na starost kompletní problematiku (ať jde o zavádění, funkce faktické i právní, jednotlivé aplikace atd.) eGovernmentu, nýbrž šlo o jakýsi propagační model <sup>66</sup> (citováno dle publikace Právní aspekty eGovernmentu v České republice) „*Marketingový propagátor elektronické formy komunikace a subjekt, který monitoruje problematiku eGovernmentu a zastupuje Českou republiku v oblasti informační společnosti u EU a mezinárodních organizací.*“. Jelikož si každé ministerstvo rozhoduje o zavádění jednotlivých aplikací eGovernmentu samostatně, vyvstala otázka, zdali bylo toto ministerstvo na poli české veřejné správy nutností, pomocníkem v oboru či zbytečností, resp. jen jakousi „loutkou“ marketingové propagace elektronické formy komunikace. Odpověď byla vznesena v roce 2013, kdy Ministerstvo informatiky ukončilo svou činnost.

V roce 2004 byla schválena tzv. Státní informační a komunikační politika, známá také jako e-česko 2006, kdy ovšem nebyla řada požadavků po dlouhou dobu naplněna <sup>67</sup>.

---

<sup>66</sup> VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0. Str. 27

<sup>67</sup> ŠTĚDRŮŇ, Bohumír. *Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-25-3. Str. 21

## 6. Právní pohled – bezpečnost, soukromí

### 6.1 Legislativa eGovernmentu

Forma elektronické komunikace ve veřejné správě, ať již interní mezi jejími orgány navzájem, či externí mezi těmito orgány a soukromoprávními subjekty (občany a dalšími) a dále funkce a komunikace jednotlivých výše popsaných pilířů a dalších služeb v eGovernmentu, musí být de facto realizována a zajišťována prostřednictvím kvalitních IT zařízení.

Aby všechny tyto výše uvedené nástroje (či pilíře) a služby eGovernmentu mohly být vedle faktického chodu legálně uvedeny do praxe a tím pádem mohly být pro své uživatele de iure i plně funkční, musí být v českém právním řádu pevně legislativně zakotveny. K tomu je třeba nejen tuzemského práva a právních předpisů, ale i práva evropského. Prostředí informačních a komunikačních technologií je velmi citlivým „územím“ – hrozí zde snadnější zneužití dat, kybernetické útoky hackerů, problém při prokazování totožnosti atp., proto je třeba dbát zvýšené pozornosti při tvorbě, aplikaci a interpretaci těchto předpisů.

Níže je demonstrativní výčet nejdůležitějších zákonů a dalších právních předpisů, upravujících a dotýkajících se problematiky elektronické formy veřejné správy:

- **Vyhláška č. 193/2009 Sb.**, o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů – tento právní předpis se vztahuje k technickým náležitostem u prováděné autorizované konverze dokumentů, dále k technickým náležitostem u dokumentu, který provedením autorizované konverze vznikl a technickým náležitostem dokumentu, jehož převedením výstup při konverzi vznikl. Mimo to též vzorem osvědčení o vykonání zkoušky zaměstnance provádějícího konverzi na žádost.
- **Vyhláška č. 194/2009 Sb.**, o stanovení podrobností užívání informačního systému datových schránek – v této vyhlášce jsou upraveny postupy, jimiž se lze přihlásit do datových schránek, dále technické a bezpečnostní zásady pro přihlašování do datových schránek, a jako další též parametry, které datová zpráva obsahuje (formát, maximální velikost zprávy, maximální doba uložení datové zprávy, atp.).
- **Vyhláška č. 212/2012 Sb.**, o struktuře údajů, na základě kterých je možné jednoznačně identifikovat podepisující osobu, a postupech pro ověřování platnosti zaručeného elektronického podpisu, elektronické značky, kvalifikovaného certifikátu, kvalifikovaného

systemového certifikátu a kvalifikovaného časového razítka (vyhláška o ověřování platnosti zaručeného elektronického podpisu).

- **vyhláška č. 259/2012 Sb.**, o podrobnostech výkonu spisové služby
- **Vyhláška č. 364/2009 Sb.**, o seznamu obecních úřadů a zastupitelských úřadů, které jsou kontaktními místy veřejné správy - čili vyhláška o kontaktních místech veřejné správy.
- **Vyhláška č. 496/2004 Sb.**, o elektronických podatelnách – v této vyhlášce je stanoven postup orgánů veřejné moci uplatňované při přijímání a odesílání datových zpráv prostřednictvím elektronické podatelny a také struktura údajů kvalifikovaného certifikátu, jejich prostřednictvím je poté možné podepisující osobu jednoznačně identifikovat.
- **Zákon č. 111/2009 Sb.**, o základních registrech – zde je vymezen obsah základních registrů a informačního systému územní identifikace a dále jsou stanovena práva a povinnosti, které souvisejí s jejich vytvářením, užíváním a provozem. Mimo to se tímto zákonem zřizuje Správa základních registrů.
- **Zákon č. 134/2016 Sb.**, o zadávání veřejných zakázek – upravuje Informační systém veřejných zakázek, který je informačním systémem veřejné správy, jež funguje pod dikcí Ministerstva pro místní rozvoj. Informační systém o veřejných zakázkách obsahuje:
  - a) Věstník veřejných zakázek
  - b) seznam kvalifikovaných dodavatelů
  - c) další informace potřebné k elektronické komunikaci při zadávání veřejných zakázek
- **Zákon č. 227/2000 Sb.**, o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů – Tento zákon upravuje používání elektronického podpisu, certifikačních služeb, elektronických značek, atp.
- **Zákon č. 250/2017 Sb.**, o elektronické identifikaci – o tomto zákoně je více pojednáno v kapitole 8., v souvislosti s vydáváním tzv. „e-občanek“.
- **Zákon č. 300/2008 Sb.**, o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů – je jedním z nejvýznamnějších právních předpisů upravující institut eGovernmentu. Slangově bývá nazýván též jako „Zákon o eGovernmentu“ a upravuje elektronické úkony orgánů veřejné moci vůči fyzickým osobám a právnickým osobám, naopak - úkony fyzických osob a právnických osob vůči orgánům veřejné moci,



elektronické úkony mezi orgány veřejné moci, a dále také dále vytváří informační systém datových schránek a stanovuje pravidla pro výkon autorizované konverze dokumentů.

- **Zákon č. 301/2008 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů – touto novelizací bylo změněno celkem 8 zákonů, které reagují na pravidla stanovená v zákoně č. 300/2008 Sb. a to například zakotvení institutu doručování prostřednictvím datových schránek v jednotlivých procesních předpisech.
- **Zákon č. 356/2000 Sb.**, o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů – v tomto právním předpisu jsou upraveny podmínky pro užívání, poskytování a dále také rozvoj a provoz informačních systémů. Mimo to zákon upravuje též portál veřejné správy (o tomto dále v následujících kapitolách).
- **Zákon č. 499/2004 Sb.**, o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů – zde se v souvislosti s eGovernmentem upravuje zejména elektronická forma spisové služby. Novela zákona č. 190/2009 Sb. stanovila základní princip preference elektronické spisové služby před její listinnou podobou.
- **Zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů – zde novela č. 7/2009 Sb. v souvislosti se zákonem č. 300/2008 Sb. stanovila prioritu doručování písemností prostřednictvím datových schránek.
- **Zákon č. 634/2004 Sb.**, o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů – v příloze tohoto zákona je stanoven Sazebník za provedené elektronické úkony – např. za vydání ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy, za provedení autorizované konverze dokumentů do elektronické nebo listinné podoby, nebo za opětovné vydání přístupových údajů k datové schránce a další.
- **Zákon č. 99/1963 Sb.**, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Relativní aktualitou z prostředí legislativy eGovernmentu je událost z července 2014, kdy se změnila legislativa Evropské unie a v září 2016 byl poté zveřejněn ve Sbírce zákonů **zákon č. 297/2016 Sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce** a související **změnový zákon č. 298/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce** <sup>68</sup>.

---

<sup>68</sup> <https://www.integracentrum.cz/e-government-814>, [online]. [cit. 2017-11-23]

Úprava obsažená ve výše uvedeném zákoně č. 297/2016 Sb. stanovila zejména některé postupy poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru a požadavky na služby vytvářející důvěru, dále pravidla elektronického podpisu, elektronické pečeti a nakonec opatřování dokumentů elektronickými časovými razítky. Zákon rovněž stanovil Ministerstvo vnitra jako orgán dohledu nad poskytovateli služeb vytvářejících důvěru.

## 6.2 Zákonné limity

Stejně tak, jako v reálném prostředí a životě, tak i v kybernetickém prostředí dochází k porušování práv na ochranu soukromí, k narušení ochrany osobních údajů atp. Tomu se snaží nejen česká, ale i evropská legislativa čelit právními předpisy, které by měly napomáhat k dodržování těchto práv a eventuálními sankcemi k minimalizaci protizákonného jednání. Mezi jedny z hlavních dokumentů, upravujících bezpečnost a soukromí občana v kybernetickém prostoru jsou <sup>69</sup>: **Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (z roku 1981), Směrnice Evropského parlamentu a rady 95/46 ES., o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volným pohybem těchto údajů.** Tyto předpisy korespondují s principy otevřenosti a transparentnosti, kdy se informace mohou zveřejňovat a poskytovat na jejich základě a v mezích zákonných limitů.

V prostředí elektronické komunikace se stejně jako v běžném životě promítá jedno ze základních lidských práv, a to konkrétně právo na soukromí a ochranu osobnosti. Toto právo je zakotveno v Listině základních práv a svobod, v článku 7 (dále i dotčené články 10, 12 a 13). Z hlediska elektronické komunikace a celkově z prostředí internetu je nutno řešit otázku soukromí v kontextu kontroly informací o subjektu samém. Ústavní soud toto definoval následovně <sup>70</sup>: „*Právo na soukromí rovněž garantuje právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení, zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům. Jde o aspekt práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení.*“ Problematika se promítá mimo ústavněprávní rovinu i do dalších zákonů, a to:

- **Zákon č. 101/2000 Sb.**, o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů - v tomto zákoně, konkrétně hned v jeho 3. paragrafu je uvedeno, že ochrana se vztahuje

---

<sup>69</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 15

<sup>70</sup> DONÁT, Josef a Jan TOMÍŠEK. *Právo v síti: průvodce právem na internetu*. V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-807400-610-4. Str. 68

na osobní údaje, které zpracovávají státní orgány, orgány územní samosprávy, jiné orgány veřejné moci, jakož i fyzické a právnické osoby a zároveň, že tato ochrana platí na jakékoli zpracování údajů, tedy i elektronickou formou.

- **Zákon č. 106/1999 Sb.**, o svobodném přístupu k informacím – tento zákon upravuje podmínky pro poskytování informací ze strany státních orgánů, územních samosprávných celků a jejich orgánů a také veřejných institucí.
- **Zákon č. 121/2000 Sb.**, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů – tento právní předpis upravuje ochranu autorských děl hmotných i nehmotných – tedy i softwarů a jiných elektronicky dostupných děl a projektů.
- **Zákon č. 480/2004 Sb.**, o některých službách informační společnosti – zde jsou upravena práva a povinnosti subjektů, které vznikají při realizování právních vztahů za pomoci elektronických prostředků. Jde tedy o elektronickou komunikaci, prováděnou prostřednictvím elektronické pošty, automatické volací a komunikační systémy, sítě elektronických komunikací, atp.

a dalších, včetně nařízení vlády, vyhlášek ministerstev a případných jiných, metodických pokynů.

V současnosti je velmi žádoucí zmínit také velmi často diskutované Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), veřejnosti známé jako tzv. GDPR (General Data Protection Regulation), které vejde v účinnost 25. května 2018. GDPR se dotýká mimo veřejnosprávní sféry také sféry soukromoprávní.

Cílem Nařízení je poskytnout občanům Unie vyšší ochranu jejich osobním údajům a datům v celé Evropské unii a sjednotit tak právní úpravu ve všech členských státech (právě forma Nařízení je díky své přímé použitelnosti nejvhodnějším řešením). Nepsanou tezí je, že ochrana osobních údajů a dat cestuje přes hranice spolu s osobními údaji. Tento cíl má být realizován prostřednictvím dvou základních pravidel a to <sup>71</sup>:

- mít a získávat informace o tom, jaké údaje jsou zpracovávány a proč

---

<sup>71</sup> <https://www.uouu.cz/gdpr-obecne-narizeni/ds-3938/p1=3938>, [online]. [cit. 2017-11-23]

- možnost domáhat se dodržování pravidel, včetně nápravy stavu – v případě porušení či nesplnění primární povinnosti přichází sekundární povinnost v podobě vysoké finanční sankce<sup>72</sup>

Na poli eGovernmentu připravilo Ministerstvo vnitra pro obce metodiku, která poskytne rychlou kontrolu pro organizační zabezpečení ochrany osobních údajů. Tento metodický dokument je složen ze tří následujících částí: "Úvod a doporučení", "Obecný seznam" a "Seznam ke zpracování". Dokument je zpracován jakožto základní materiál, jež by měl poskytnout základní orientaci odpovědných osob v otázkách technických a organizačních, obce by na něj poté měli navázat svou další samostatnou prací<sup>73</sup>.

Obrazový materiál č. 2: GDPR v České republice:

Posílení práv subjektů osobních údajů	Širší informační povinnost vůči subjektům i orgánům	Výrazné zvýšení sankcí za porušení	Výslovnost souhlasu pro všechna zpracování
Povinnost hlášení úniků osobních údajů (data breaches)	<b>Základní novinky a změny v ochraně osobních údajů plynoucích z GDPR</b>		Pseudonymizace a šifrování osobních údajů
Sjednocení ochrany osobních údajů v celé EU			Nová pravidla pro vztah správce a zpracovatele včetně řetězení
Analýza dopadů na soukromí – DPIA (Data Protection Impact Assessment)	Pověřenec pro ochranu osobních údajů – DPO (Data Protection Officer)	Kodexy a certifikáty	Zvýšená ochrana osobních údajů

Zdroj: <https://www.aec.cz/cz/gdpr>

<sup>72</sup> neoprávněné nakládání s osobními údaji je i podle české právního řádu trestným činem – zákon č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník), §180

<sup>73</sup> <http://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/kontrolni-seznamy-checklisty-pro-obce.aspx>, © 2010-2015 Správa základních registrů © [online]. [cit. 2017-11-23]

## 7. eGovernment a EU

### 7.1 Úvodní slovo

Problematika elektronizace veřejné správy není v evropském právu a politice Evropské unie oblastí s její výlučnou pravomocí, nýbrž jde o tzv. oblast doplňujících pravomocí, což znamená, že Unie víceméně doplňuje politiku jednotlivých členských států, dává impulsy ke společné spolupráci a dá se říci, že udává směr, kterým se tyto státy snaží ubírat.

Přímá legislativa Unie je v této oblasti reálně velmi omezena. Realizuje se převážně pomocí evropských programů, jako je kupříkladu Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), jeho právní ukotvení najdeme ve čl. 182 Smlouvy o fungování Evropské unie<sup>74</sup>. Tento program představuje zřejmě nejviditelnější nástroj, pomocí kterého Evropská komise může přímo ovlivňovat rozvoj informační společnosti a jednotlivých veřejných služeb v Evropské unii.

Dalšími významnými programy, resp. Sděleními Evropské unie na poli elektronizace veřejné správy jsou Digitální agenda pro Evropu, jež rozvádí dále strategii Evropa 2020, a Evropský akční plán pro roky 2011-2015, který rozváděl cíle Digitální agendy v oblasti elektronizace veřejné správy. Z pohledu členských států je však zajímavé, až zarážející, že ani jeden z výše uvedených klíčových programů absolutně žádným způsobem konkrétně nedefinoval služby eGovernmentu. Tuto definici lze dohledat za pomoci srovnání = benchmarkingu, pomocí kterého Evropská unie poté hodnotí rozvoj elektronických služeb v jednotlivých členských státech. Toto katalogové hodnocení vychází z 20 základních služeb (12 je jich určených občanům a 8 podnikatelům)<sup>75</sup>.

V roce 2016 Evropská komise na svém usnesení schválila nový e-portál veřejné správy s názvem eGovernment4EU. Tento nový online portál má sloužit jako styčný bod pro realizaci programů v rámci Akčního plánu 2016-2020 (*Urychlování digitální transformace veřejné správy – eGAP, viz níže*). Mimo tuto hlavní funkci je eGovernment4EU též prostředkem pro vzájemnou diskuzi států EU o tom, jak služby eGovernmentu vylepšit a modernizovat. eGAP stojí na principu všeobecné dostupnosti, transparentnosti, rychlosti, důvěryhodnosti, přeshraniční spolupráce a přístupu.

---

<sup>74</sup> Smlouva o fungování Evropské unie, článek 182

<sup>75</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 24

Nejvýznamnější aktuální strategií je bezpochyby výše zmíněná - tzv. Evropa 2020, kterou dále rozvádějí její jednotlivé podoborové iniciativy, často také označované jako tzv. vlajkové lodě. Vůbec první z těchto vlajkových lodí se datuje k 19. květnu 2010, a je jí právě „Digitální agenda pro Evropu“, která počítá s elektronizací jako s běžným jevem ovlivňující každodenní život. Tato agenda čítá celkem 101 opatření, týkajících se digitalizace a modernizace každodenního politického života. Tato opatření se rozčleňují do 5 tematických bloků, jsou jimi<sup>76</sup>:

- **vysokorychlostní internet**
- **koncepce jednotného digitálního trhu**
- **minimalizace tzv. digitálního vyloučení**
- **podpora využívání služeb eGovernmentu**
- **podpora vědy a výzkumu, s důrazem na tzv. nízkouhlíkovou ekonomiku**<sup>77</sup>

### 7.1.1 Akční plán 2016-2020

Nový Akční plán pro eGovernment 2016-2020 (*Urychlování digitální transformace veřejné správy (eGAP)*), přijatý Evropskou komisí dne 19. 4. 2016) má za cíl zrychlení a ekonomicky výhodnější digitalizaci veřejných služeb, které se budou orientovat zejména na jejich uživatele. Jeho předchůdce, tedy Akční plán pro rok 2011-2015 (*Využívání informačních a komunikačních technologií na podporu inteligentní, udržitelné a inovativní veřejné správy*), měl vést k rozvoji informačních a komunikačních technologií na poli veřejné správy, které takt budou usnadňovat přístup k veřejným službám a zkvalitní a zároveň zjednoduší jejich užívání klienty. Jako základní a hlavní body celého plánu je možné dle zdrojů z portálu Ministerstva vnitra formulovat tyto tři následující<sup>78</sup>:

- **Modernizace veřejné správy**
- **Dosažení jednotného digitálního trhu**
- **Zapojení občanů a firem při vytváření vysoce kvalitních veřejných služeb**

---

<sup>76</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 23

<sup>77</sup> Mgr. Jiří Průša, *eGovernment v evropském prostoru: nízkouhlíková ekonomika znamená cílené snižování elektrické energie a snižování uhlíkové stopy za pomoci takových opatření, jako například minimalizace cestování v rámci veřejné správy díky zavedení videokonferencí*.

<sup>78</sup><http://www.mvcr.cz/clanek/novy-portal-pro-zlepsovani-sluzeb-egovernmentu-v-eu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]



Zdroj: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-egovernment-action-plan-2016-2020>

### 7.1.2 Vize

Do roku 2020 je v plánu vybudovat otevřené orgány veřejné správy a veřejné instituce, mělo by dojít k lepšímu začlenění a přístupu občanů a podniků k veřejné správě, ke koncipování a poskytování lepších služeb, ve kterých se budou využívat inovativní přístupy. Mělo by vzniknout uživatelsky vstřícné, účinné a komplexní prostředí veřejných služeb. Otázkou pro tyto roky však zůstává, do jaké míry bude Akční plán 2016-2020 skutečně naplněn. Pozitivním faktem je bezesporu snaha o větší orientaci na klienta veřejné správy a jeho participaci na věcech veřejných.

### 7.1.3 Priority a opatření

Aby se realizovaly všechny potřebné, výše popsání vize, Akční plán 2016-2020 ve svých dokumentech popisuje možnosti zavedení 3 politické priorit = pilířů a opatření, jimiž jsou <sup>79</sup>:

---

<sup>79</sup> <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-egovernment-action-plan-2016-2020>, [online]. [cit. 2017-11-23]

- **Modernizace veřejné správy** s orientací na využití klíčových digitálních technologií (např. technické stavební prvky, jako jsou digitální služby programu CEF - eID, elektronický podpis, elektronické doručování, atd.)
- **Umožnění přeshraniční mobility občanů a firem** prostřednictvím interoperabilních veřejných služeb
- **Uspadnění digitální interakce mezi orgány veřejné správy a občany či firmami** v zájmu vysoce kvalitních veřejných služeb

Podle slov odboru eGovernmentu <sup>80</sup>: „*eGAP obsahuje 20 opatření, která mají být implementována v nejbližší době a umožní občanům, firmám a orgánům veřejné správy spoluutvářet a navrhovat nová opatření prostřednictvím portálu eGovernment4EU. eGAP nemá vyhrazený rozpočet nebo finanční nástroj, avšak bude pomáhat koordinovat finanční zdroje, které jsou dostupné členským zemím díky různým EU programům (např. CEF Telecom).*“

Dalšími mezinárodními projekty v rámci eGovernmentu České republiky v Evropské unie, které byly, či neustále jsou realizovány, jsou ve stručnosti tyto<sup>81</sup>:

- a) webové stránky **Vaše Evropa** (Your Europe), pomocí kterých chce Evropská unie pomoci zejména svým občanům a podnikatelským subjektům řešit jakékoli životní situace, které jsou, či mohou být ovlivněné fungováním veřejné správy. Portál Vaše Evropa představuje jeden z nástrojů podporující budování tzv. Jednotného digitálního trhu v Evropě.
- b) Projekt **ATIS4All**, v překladu doslova jako **Pomocné technologie a inklusivní řešení pro všechny** (Assistive Technologies and Inclusive Solutions for All). Tento tříletý evropský projekt financovaný z Rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP ICT-PSP) cílí zejména na zlepšení přístupnosti informačních technologií pro zdravotně postižené osoby a tím chce pomoci k rozšíření tzv. asistivních technologií, což by se mělo promítnout práv i do prostoru veřejné správy.
- c) V případě tzv. **GEN 6** (Governments Enabled with IPv6), který byl téměř tříletým evropským projektem podpořeným v rámci programu CIP ICT-PSP (viz výše), se

<sup>80</sup> <http://www.mvcr.cz/migrace/docDetail.aspx?docid=22026119&docType=ART&chnum=2>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>81</sup> <http://www.mvcr.cz/egovernment-mezinarodni-spoluprace.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]



jedná o podporu přechodu veřejné správy na internetový protokol IPv6. Cílem zástupců České republiky v rámci tohoto programu bylo zvýšení odborného povědomí u vedoucích pracovníků státní správy a technických správců informačních systémů.

- d) **STORK 2.0** (Secure identity across borders linked 2.0) je též tříletým evropským projektem podpořeným v rámci programu CIP-ICT PSP. Tento projekt podporovaný Evropskou komisí cílil zejména na podporu přeshraničního uznávání elektronických identifikačních dokladů.

## 7.2 Hodnocení českého eGovernmentu v evropském prostoru

Pokud jde o hodnocení českého eGovernmentu v evropském kontextu, je nutné konstatovat, že Česká republika si nevede nejlépe. Podle průzkumů tzv. indexu DESI<sup>82</sup> se v roce 2016 Česká republika umístila na celkově 17. místě z evropské osmadvacítky. Pohybujeme se tedy ve druhé polovině umístěných členských států. Přes fakt, že ve většině českých domácností je internetové připojení už běžnou záležitostí (viz doplňující graf na další stránce) a Češi také na internetu tráví podstatnou část svého času (ať už v rámci své profese, služeb internetového bankovníctví, komunikace na sociálních sítích či obchodu na internetových e-shopech), pouhých 12 % uživatelů internetu zasílá formuláře veřejné správě online a dokonce 60% odpovědělo na otázku, zdali během posledních 12 měsíců vyplnili nějaký elektronický formulář negativně.

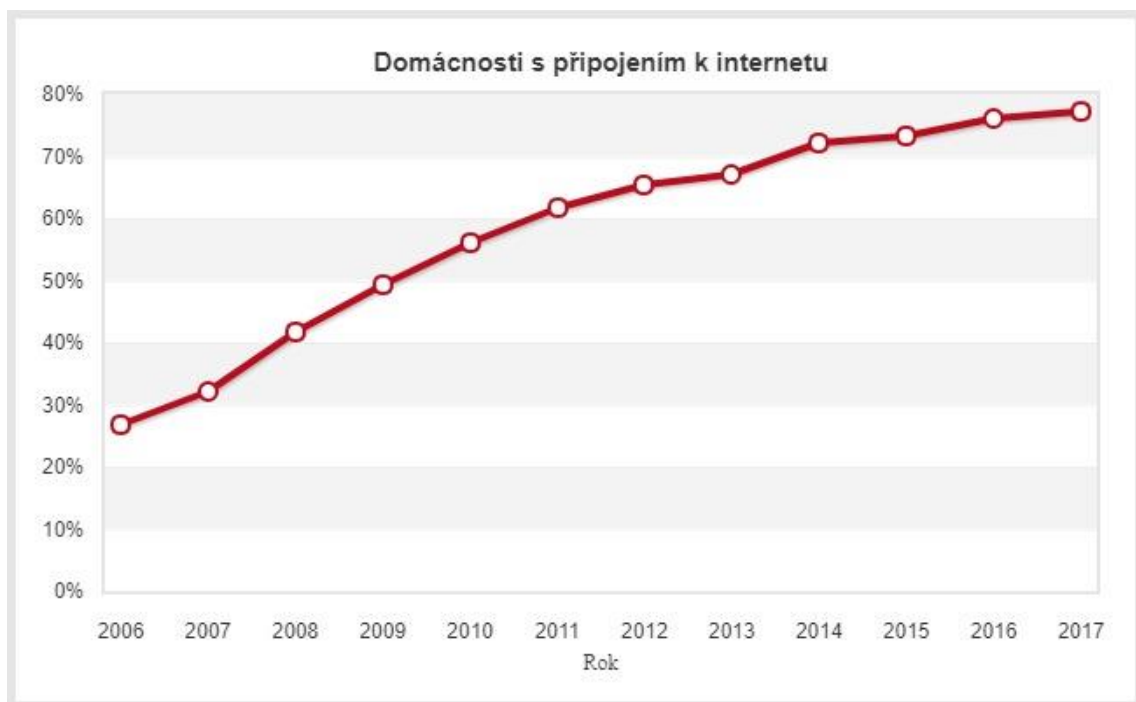
Na špatné umístění má vliv mimo jiné nedostatečná nabídka služeb ze strany státu. Pouze 70 % daných úkonů eGovernmentu je možné v České republice provádět plně prostřednictvím internetu, průměr Evropské unie je však 81 %, bylo by tedy přínosné se k tomuto průměru snažit přiblížit. Již před 8lety, v roce 2010, bylo na konferenci odborníků eGovernmentu z resortu Ministerstva vnitra vyřčeno, že: *„Dnes se v Česku nacházíme v poměrně unikátním období, protože na projekty eGovernmentu máme díky prostředkům ze strukturálních fondů EU poměrně dost finančních prostředků. To se dříve nedělo a v posledních měsících se nám tuto nečinnost podařilo změnit“*<sup>83</sup>, a tato slova by se měla do zlepšování postavení promítat neustále i v dnešní době.

---

<sup>82</sup> **Index DESI** vydává Evropská komise, sleduje pět základních oblastí digitální úrovně členských států EU: připojení, lidský kapitál, užívání internetu, integraci digitálních technologií a digitalizaci veřejných služeb

<sup>83</sup> <http://euractiv.cz/clanky/digitalni-agenda/anketa-jaka-je-digitalni-uroven-ceska-013204>, [online]. [cit. 2017-11-23]

Graf č. 1a: Počet domácností s připojením na internet v průběhu let 2006-2017:



Zdroj: [https://www.czso.cz/csu/czso/informacni\\_technologie\\_pm](https://www.czso.cz/csu/czso/informacni_technologie_pm)

Otázkou zůstává, jak tuto nepřivětivou skutečnost pojmout a řešit do budoucna. Podle některých odborníků<sup>84</sup> se jako možná ideální varianta jeví převzetí osvědčených postupů ze zahraničí (převzít tzv. best practices ze severských zemí – Dánska, Finska, Švédsko, případně z Estonska nebo Nizozemí). Je však nutné vzít v potaz rozdílné ekonomické, technické i kulturní vzorce a podmínky, které často bývají diametrálně odlišné.

Ve světovém hodnocení úrovně poskytovaných služeb eGovernmentu skončila Česká republika v roce 2016 na 50. místě. Během dvou let se toto hodnocení zlepšilo o dvě příčky<sup>85</sup>. Hodnocena byla následující kritéria:

- **elektronické služby**
- **telekomunikační infrastruktura**
- **lidský kapitál**

Právě kritérium elektronických služeb eGovernmentu jako takových dopadlo nejhůře. Pokud by toto kritérium bylo hodnoceno samostatně, skončila by Česká republika ne na 50., ale dokonce na 92. místě a zanechala by před sebou země jako Etiopie, Bangladéš či

<sup>84</sup> Například Mgr. Tereza Šamanová – svaz průmyslu a dopravy, či PhDr. Ing Jiří Skuhrovec - Předseda think tanku EconLab

<sup>85</sup> <https://www.euroskop.cz/9002/27725/clanek/cr-je-ve-vyspelosti-egovernmentu-50-na-svete/>, [online]. [cit. 2017-11-23]

z evropských zemí například Bělorusko. Lepším není ani umístění České republiky v možnostech zapojení se do tzv. elektronické demokracie. Zde skončila na 76. místě. Před Českou republiku se dostaly země jako Albánie, Filipíny nebo Saúdská Arábie.

Nejlepších výsledků ve výše uvedených bodech dosáhla Velká Británie, na druhém místě pak Austrálie a třetí příčku obsadila Jižní Korea <sup>86</sup>.

Podle slov vládního koordinátora digitální agendy Tomáše Prouzy je třeba provést následující <sup>87</sup>: *"Změna trendu je určitě dobrá, ale je to zatím jen drobná změna a máme mnohem na víc. Musíme být schopni soutěžit dodavatele rychleji a bez několika let stížností a sporů, musíme co nejlépe rozjet nové elektronické občanky a přijmout nový zákon o elektronické identitě, aby se lidé mohli důvěryhodně identifikovat i jinak než občankou s čipem. A musíme umět také mnohem lépe propagovat již existující služby, o řadě z nich se vůbec neví, protože jejich marketing je hodně slabý."*. Poslední slova (slabá informovanost občanů o službách eGovernmentu) potvrzuje i vlastní výzkum autorky práce, jež je náplní obsahu následující kapitoly.

Někdejší prezident ICT Unie <sup>88</sup> Svatoslav Novák shrnuje tuto nevalně nastalou situaci jako úskalí v postoji české vlády <sup>89</sup>: *„Situace ohledně digitálních veřejných služeb v tuzemsku je způsobena dlouhodobě macešským přístupem a podceněním této oblasti ze strany české politické reprezentace. Předchozí vlády v tomto jednoznačně zaspaly, deficit teď musíme dohnat a způsoby komunikace pozvednout na technologickou úroveň 21. století“*

---

<sup>86</sup> <https://www.euroskop.cz/9002/27725/clanek/cr-je-ve-vyspelosti-egovernmentu-50-na-svete/>, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>87</sup> <https://www.euroskop.cz/9002/27725/clanek/cr-je-ve-vyspelosti-egovernmentu-50-na-svete/>, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>88</sup> ICT Unie je profesní organizací ICT průmyslu, jejímž posláním je odstraňovat bariéry a elementy, jež brzdí vývoj informačních a komunikačních technologií ve prospěch spotřebitelů. Unie má za cíl být jednak partnerem a jednak i oponentem české vládě v otázkách elektronizace veřejné správy, která by měla neustále směřovat k moderním trendům v této oblasti.

<sup>89</sup> <http://www.egov.cz/clanky/v-hodnoceni-e-governmentu-je-cr-v-eu-az-na-25-miste-pro-ceske-vlady-neni-prioritou>, [online]. [cit. 2017-11-23]

## 8. Vývojové tendence veřejné správy a eGovernmentu

### 8.1 Veřejná správa, eGovernment a jejich aktuální vývoj

Veřejná správa, jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, je neustálým procesem, sledem postupných kroků, snažícím se na jednu stranu o stabilní a na druhou stranu o stále moderní a pokrokovou činnost. Jakým směrem se veřejná správa vydává nyní a jaký teoretický vývoj lze očekávat v blízké budoucnosti, bude nastíněno v této části diplomové práce.

V dnešní době je neustále běžným, ač již mírně zastaralým a do jisté míry zbytečným zvykem docházet na úřad osobně a vyřizovat tak potřebné záležitosti v rámci osobního kontaktu s úředníky na daném pracovišti. Cílem myšlenky eGovernmentu je oprostit se od klasického přístupu občana k úřadu a namísto osobního kontaktu upřednostňovat a maximalizovat formu elektronické komunikace.

Myšlenka absolutní elektronizace veřejné správy a jejích služeb by však byla naprostou utopií. Prakticky není možné, aby veškeré fungování státních i samosprávných institucí probíhalo pouze prostřednictvím elektronických informačních a komunikačních technologií. Důvodem je fakt, že ne všechny subjekty – obzvláště klienti jsou a mohou disponovat možností připojení k internetu a gramotností v oblasti jeho obsluhy, který je k elektronizaci klíčový. Je proto nutné zachovat instituce veřejné správy stále i fyzicky přístupné pro klasickou osobní komunikaci (úřady, pobočky, podatelny atp.).

Tato dvojkolejnost ovšem neustále zakládá další otázky ohledně řešení problému financování veřejné správy a potažmo eGovernmentu. eGovernment a jeho šíření a maximalizace se neobejde bez technického zajištění dotčených institucí, což na jednu stranu bezpochyby ušetří do budoucna mnohé náklady (materiální potřeby a zajištění úřadů – vybavení, kancelářské potřeby atp., což má i příznivé ekologické následky – šetření papíru a méně odpadového materiálu), nicméně pokud není klienty plně využíván, je nutné zachovat i druhou možnost kontaktu a tím jsou právě výše zmíněná fyzická pracoviště s úředníky. Tím nastává kolize zájmů a dochází tak k vyšším nákladům na fungování a údržbu obojího.

Dalším jevem může být neprovázanost jednotlivých systémů. Podle slov Ministerstva vnitra je situace taková<sup>90</sup>: „Fakt, že jedna státní instituce je schopna poskytnout elektronickou

---

<sup>90</sup> <http://www.mvcr.cz/clanek/elektronicke-sluzby-egovernmentu.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

*službu, je pomíjivý, pokud jiná státní instituce není schopna výsledek elektronické služby (zpravidla informace) v elektronické formě ověřit a zpracovat. Výsledkem uvedené situace je současný stav, kdy jsou informace získané za pomoci elektronické služby následně převáděny do listinné formy. Nutno podotknout, že tento stav jistě není cílový a bude se dále měnit.“.* Řešením by bylo zavedení plánovaného jednotného portálu, který by klientům umožňoval přístup z jednoho místa do všech potřebných agend, bez nutnosti vícero přihlašování, ověřování a dalších online byrokratických kroků.

## **8.2 Pozitiva eGovernmentu**

System a celý proces elektronizace veřejné správy přináší na jednu stranu jak pozitivní výsledky, postupy, projekty a jiné skutečnosti, tak samozřejmě z druhé strany i negativní, rizikové aspekty (viz následující podkapitola *Negativa eGovernmentu*). Z těch pozitivních je možné zmínit například tyto <sup>91</sup>:

- **zjednodušení agend veřejné správy**
- **automatizace agend veřejné správy**
- **zrychlení a zjednodušení vnitřní i vnější komunikace**
- **snížení správních nákladů** (zde však nastává rozpor v otázce počátečních investic do eGovernmentu)
- **omezení správních rizik**

Jako dva značné přínosy do prostoru českého eGovernmentu zvolila autorka práce za vhodné o něco více zmínit termín **NAKIT** – státní podnik pro informační a komunikační technologie a dále nově vznikající institut tzv. „**e-občanky**“. Popsány jsou v následujících podkapitolách.

### **8.2.1 NAKIT**

„NAKIT“ – čili Národní agentura pro komunikační a informační technologii je relativně novým státním podnikem, zřízeným Ministerstvem vnitra jakožto jeho servisní organizace a významným subjektem na poli české online veřejné správy. Hlavním úkolem tohoto podniku je pro Ministerstvo zajistit organizaci dlouhodobých a pevných strategií komunikačních a informačních technologií pro pole působnosti eGovernmentu.

---

<sup>91</sup> NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM Str. 15

Klíčové je bezesporu též zajištění bezpečnosti této sítě. Česká republika se mimo jiné těmito kroky snaží reflektovat a následovat ostatní země EU, kde je otázka elektronizace veřejné správy řešena již propracovaněji. Slovy náměstka ministra vnitra pro řízení sekce informačních a komunikačních technologií Jaroslava Strouhala by se dal vyjádřit hlavní smysl potřeby státu založit takovýto podnik následovně <sup>92</sup>: „*Nové trendy a potřeby v oblasti informačních a komunikačních technologií se odrážejí v rostoucích požadavcích na kapacitu, dostupnost, a zejména bezpečnost komunikačních sítí státu. Tato situace má zásadní dopad na investiční a provozní náklady těchto sítí. Zkušenosti z okolních zemí EU ukazují, že efektivní a účinná cesta k dosažení razantních úspor v této oblasti je konsolidace odborných znalostí a zkušeností a prosazování jednotné koncepce prostřednictvím státních agentur a společností.*“.

Česká republika se pro založení Národní agentury pro komunikační a informační technologii rozhodla na základě zahraničních, evropských vzorů. Inspirovala se zejména rakouským Bundesrechenzentrum, agenturou Statens IT v Dánsku a Logius v Nizozemí, německou federální agenturou IT-Zentrum Bund nebo státní agenturou NASES na sousedním Slovensku <sup>93</sup>.

NAKIT by měl tedy být jedním z moderních nástrojů veřejné správy, který by měl zajišťovat bezpečnost, efektivnost a transparentnost, úspornost a zejména jednotnost a komplexnost celého tohoto systému.

## **8.2.2 Novela zákona o občanských průkazech – „e-občanka“**

Jako jeden z největších progresů českého eGovernmentu se dá bezpochyby označit novela zákona o občanských průkazech (přímo tak navazuje na evropské nařízení eIDAS (o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu)), která přinese možnost vydávání občanských průkazů s tzv. kontaktním elektronickým čipem a identifikačním certifikátem, které jsou klíčem k bezpečné online identifikaci a následné komunikaci občana s úřady. Jak uvedlo Ministerstvo vnitra <sup>94</sup>: „*Stát by měl svým občanům nabídnout nejen kvalitní online služby, ale i jednoduchý a bezpečný nástroj, pomocí kterého se budou moci k těmto službám přihlašovat. Díky občance s čipem, která může být na základě nového zákona zdarma pro každého, už nebude nutné pamatovat si*

---

<sup>92</sup><http://www.mvcr.cz/clanek/vznika-narodni-agentura-pro-komunikacni-a-informacni-technologie.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>93</sup><http://www.mvcr.cz/clanek/vznika-narodni-agentura-pro-komunikacni-a-informacni-technologie.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>94</sup><http://www.mvcr.cz/clanek/poslanci-schvalili-novelu-zakona-o-obcanskych-prukazech-elektronicka-obcanka-se-stane-klicem-k-online-sluzbam-statu.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

*desítky přihlašovacích údajů k jednotlivým službám a portálům. Elektronická občanka se tak stane základním klíčem k online službám státu.*" Je tedy zřejmé, že se Česká republika snaží o postupnou maximalizaci elektronizace veřejné správy.

V praxi toto bude fungovat tak, že i nadále bude fyzicky existovat klasický občanský průkaz, který však přes speciální čtečku bude po zadání bezpečnostního kódu možné takto využít online. V čipu občanského průkazu se budou nacházet totožné údaje, jaké lze vyčíst z průkazu samotného. Náměstek ministra vnitra pro řízení sekce informačních a komunikačních technologií - Jaroslav Strouhal uvedl, že <sup>95</sup>: „*eObčanka bude jednoduše dostupný univerzálně použitelný nástroj pro bezpečné ověření totožnosti klientů veřejných i komerčních elektronických služeb. Bez této možnosti nelze v širším měřítku elektronizovat služby veřejné správy a nabídnout tak možnost vyřídit své úřední záležitosti jednoduše a kdekoliv. Občanský průkaz se tak nově stane bezpečným klíčem k elektronickým službám.*“ Tyto průkazy by se měly vydávat od července tohoto roku (7/2018), kdy také nastane účinnost zákona č. 250/2017 Sb. o elektronické identifikaci, který tuto problematiku legislativně upravuje <sup>96</sup>.

V plánu je mimo výše uvedené též příprava nového portálu veřejné správy, který by měl veškeré její služby sjednotit na jedno jediné místo. V rámci tohoto by se měl zvýšit i počet kontaktních míst veřejné správy bez ohledu na věcnou a místní příslušnost <sup>97</sup>.

### 8.3 Negativa eGovernmentu

Pokud se shrnou problematické oblasti eGovernmentu lze je spatřovat ve vícero úrovních a jeho jednotlivých oblastech. Jedná se zaprvé o „klasické“ problémy na úseku kanálu úřad-občan (úřad-podnikatel) a zadruhé o problémy na úseku úřad-úřad, které bývají více technicky a eventuálně i legislativně stavěny. Jako příklad je možno uvést následující <sup>98</sup>:

- **chybějící odborná vedoucí instituce**
- **nepřehlednost** o stavu vyřizování žádostí a informace o aktuálním stavu žádosti již podané
- **nízká míra dostupnosti, přehlednosti a efektivnosti úřadů**

---

<sup>95</sup><http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-predstavilo-koncept-elektronicke-identity-obcana.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>96</sup><http://www.mvcr.cz/clanek/poslanci-schvalili-novelu-zakona-o-obcanskych-prukazech-elektronicka-obcanka-se-stane-klicem-k-online-sluzbam-statu.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>97</sup>2015 Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. [cit. 2017-11-23]

<sup>98</sup> VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0. Str. 41

- **všeobecná nespokojenost** se službami veřejné správy
- **dlouhé čekací lhůty** při poskytování informací a vyřizování záležitostí
- **neefektivnost a vzájemná nepropojenost eGovernmentu** jako celku
- **vysoké vstupní náklady**
- **špatná úměra a rozhodování mezi kvalitou a kvantitou – alibismus**

Podle subjektivního hodnocení autorky, podloženého na základě níže uvedeného (následující podkapitola) jednoduchého místního výzkumu, je tzv. kámen úrazu v neinformovanosti občanů jakožto klientů veřejné správy. Občan často neví, že daná agenda je přístupná pomocí internetu, případně je k těmto postupům skeptický.

Plánem eGovernmentu mělo být vytvoření tzv. „One Stop Shopu“, jakožto jednoho jediného univerzálního komunikačního kanálu veřejné správy. Tato jediná „přepážka“ by umožňovala řešení výše popsaných problémů a znamenala by tak velmi znatelné usnadnění přístupu občana k úřadům.

## **8.4 Informovanost veřejnosti, odborníci eGovernmentu**

### **8.4.1 Veřejnost a eGovernment**

Pro tuto podkapitolu zvolila autorka práce metodu vlastního dotazníkového šetření (výzkumu), kterým se pokusí vhodným způsobem znázornit, do jaké míry laická veřejnost (v tomto případě klienti veřejné správy = občané) vnímá a jak zná pojem elektronizace veřejné správy – eGovernment, veřejnou správu jako takovou a mimo to jakým způsobem využívají služby internetu.

Na dotazník odpovědělo celkem 100 respondentů, kteří nebyli apriori genderově rozdělení na muže a ženy a ani na věkové kategorie (jelikož v tomto výzkumu nešlo o to, jak která kategorie – ať věková či genderová odpověděla, nýbrž o celkový koncept povědomí eGovernmentu a využívání jeho služeb), všichni se pohybovali ve věkovém rozmezí od cca 18 do maximálně 50 let. Tento dotazník byl respondentům zasílán a jimi vyplňován pomocí internetové komunikace – sociální sítě, kde se právě tato věková skupina pohybuje. Jednalo se středoškolsky až vysokoškolsky vzdělané občany České republiky, kteří se pohybují v různých sociálních a profesních kruzích.

Celkem bylo kladeno 10 tematických otázek, na které se buďto odpovídalo z předvolených odpovědí typu **ano x ne** (případně „je mi to jedno/střídavě“, atp.), druhým způsobem byla možnost respondentů volně vyjádřit své myšlenky **vlastním textem**, a třetím,



posledním způsobem byla možnost tzv. **multiple choice** – více možných, předem daných odpovědí. Otázky byly následující:

**1. Jste aktivním (pravidelným, nikoli nahodilým) uživatelem internetu?**

odpovědi: **ano x ne x střídavě**

**2. Máte možnost trvalého, aktivního připojení k internetu?**

odpovědi: **ano x ne x střídavě**

**3. Víte, co se skrývá pod pojmem eGovernment?**

odpovědi: **ano x ne x tuším**

**4. Využil/a jste někdy služby eGovernmentu?**

odpovědi: **ano x ne**

**5. Říkají Vám něco následující termíny?**

odpovědi: **Czech Point, datové schránky, základní registry, ISVS, eIDAS, Smart Administration, neznám žádný**

**6. Preferujete spíše osobní komunikaci s úřady před online komunikací?**

odpovědi: **ano x ne x záleží na situaci**

**7. Uvítal/a byste větší možnost informovanosti od odborníků v oblasti "úřadů na internetu"?**

odpovědi: **ano x ne x je mi to jedno**

**8. Co se Vám vybaví při vyslovení pojmu "veřejná správa"?**

**volná otázka**

**9. Jste spokojeni s přístupem úředníků v případě osobní komunikace na úřadech**

odpovědi: **ano x ne x záleží na situaci/problému**

**10. Z jakého důvodu jste naposledy navštívil/a úřad a jaký?**

**volná otázka**

Na následujících stránkách (každá odpověď odděleně na jednotlivé stránce pro lepší přehlednost) jsou stručně rozebrané odpovědi na položené otázky:

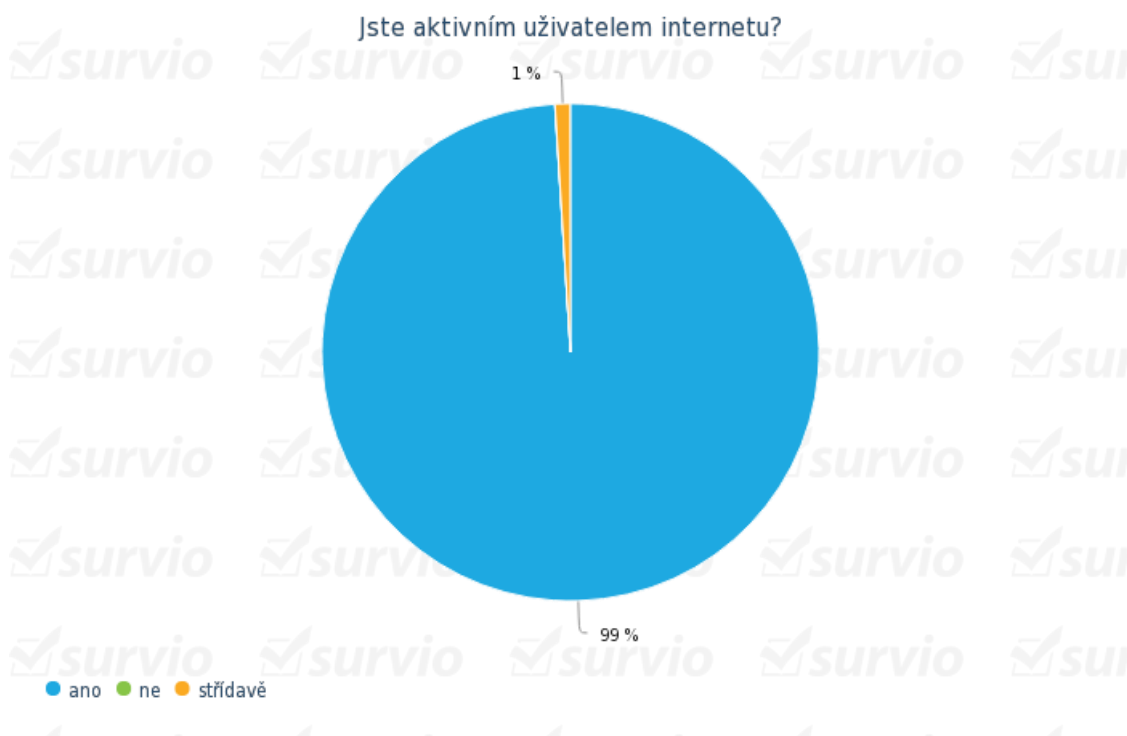
## 1. Jste aktivním (pravidelným, nikoli nahodilým) uživatelem internetu?

- odpovědi: **ano x ne x střídavě**

Na tuto otázku je téměř 100% kladná odpověď „**ano**“. Je tedy zřejmé a možná i téměř nepřekvapivé, že drtivá většina (99%) respondentů je v dnešní době aktivními uživateli internetu a tudíž mají i možnost komunikace s úřady přes internet. Dnešní, moderní doba přímo nahrává tomu, aby se lidé v prostředí internetu neustále vzdělávali a zůstávali aktivními, jelikož se v tomto prostředí realizují pracovní, obchodní a jiné nabídky a poptávky, osobní i profesní a obchodní komunikace, realizují se též úkony v oblasti internetového bankovníctví a právě i úkony v oblasti elektronických služeb a fungování veřejné správy jako takové.

Další otázky se pokusí odpovědět na to, zda je dotázanými tato možnost využívána či nikoli.

Graf číslo 1b: Využívanost internetu:



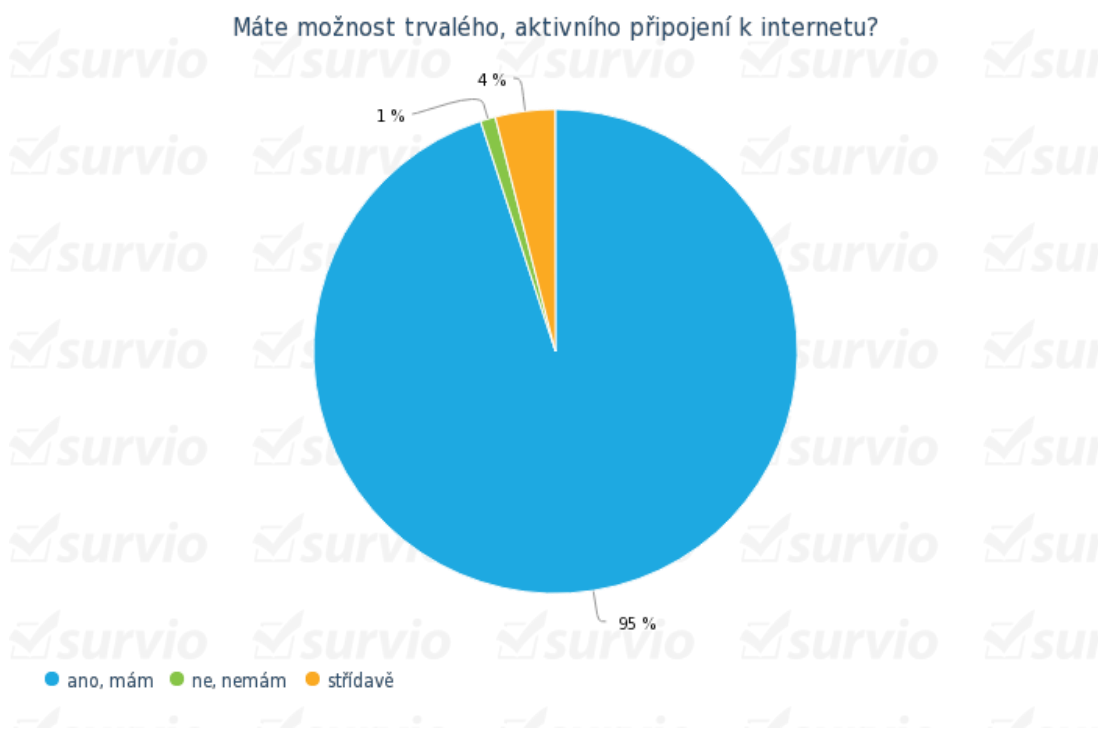
Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.surveio.com](http://www.surveio.com)

## 2. Máte možnost trvalého, aktivního (připojení kdekoli a kdykoli - mobilní data "24/7", domácí internet, internet v zaměstnání atp.) připojení k internetu?

- odpovědi: **ano x ne x střídavě**

Tato otázka přinesla rovněž téměř 100% kladnou odpověď (konkrétně 95%). Většina respondentů je v dnešní době tzv. „mobilní 24/7“ a to zejména díky možnosti připojení pomocí mobilních dat či též Wi-Fi sítí, v rámci chytrých telefonů (smartphonů/iPhonů), notebooků, iPadů, tabletů a jiných zařízení. Pouhé 4% dotázaných respondentů nemá možnost trvalého a aktivního připojení k internetu. Otázka internetového připojení a gramotnosti v této oblasti by tedy neměla být překážkou pro přístup občanů k elektronické komunikaci s veřejnou správou.

Graf číslo 2b: Možnost trvalého připojení k internetu:



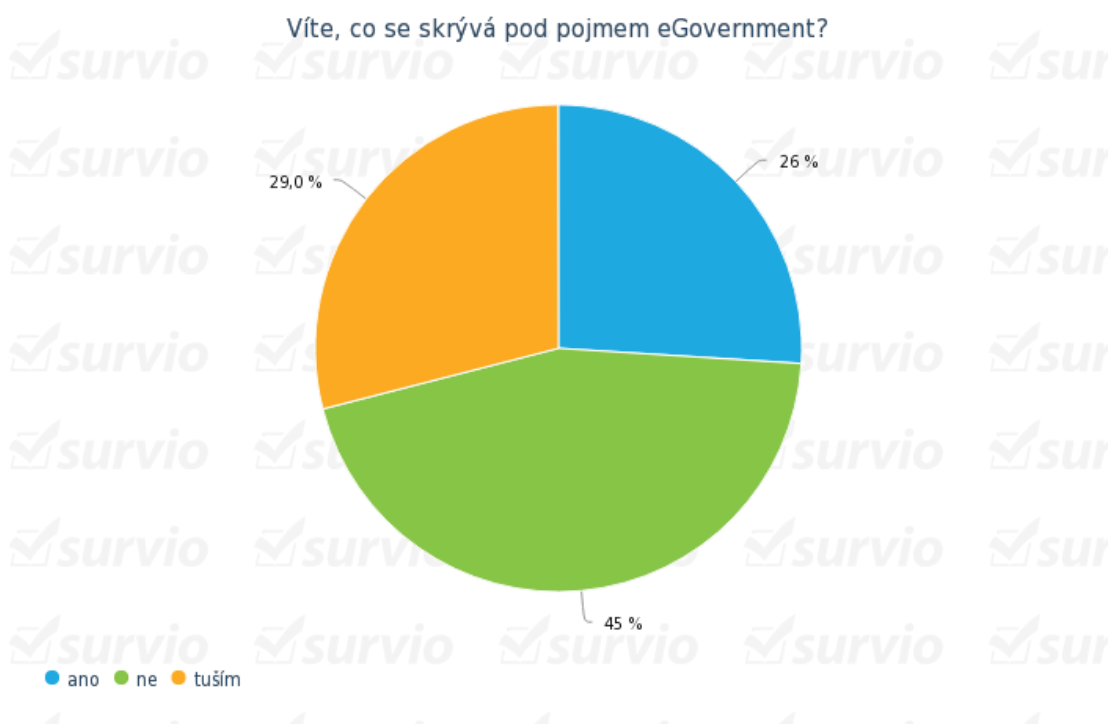
Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.surveio.com](http://www.surveio.com)

### 3. Víte, co se skrývá pod pojmem eGovernment?

- odpovědi: **ano x ne x tuším**

Otázka znalosti pojmu eGovernmentu už tak kladné odpovědi, jako otázky předchozí, bohužel nepřinesla. Téměř polovina respondentů (45%) tento pojem nezná, odpověděli na otázku „ne“, je pro ně nicneříkající, téměř třetina dotazovaných (29%) pouze tuší, co tento pojem znamená či jej mají v povědomí a zbylá cca čtvrtina (26%) odpověděla na otázku kladně „ano“, tudíž jej znají. Z těchto zjištěných informací lze již částečně dovodit, jak budou vypadat následující otázky, respektive jejich odpovědi, týkající se služeb eGovernmentu a veřejné správy – vysoká pravděpodobnost jejich neznalosti a nevyužitelnosti.

Graf číslo 3b: Pojem eGovernment:



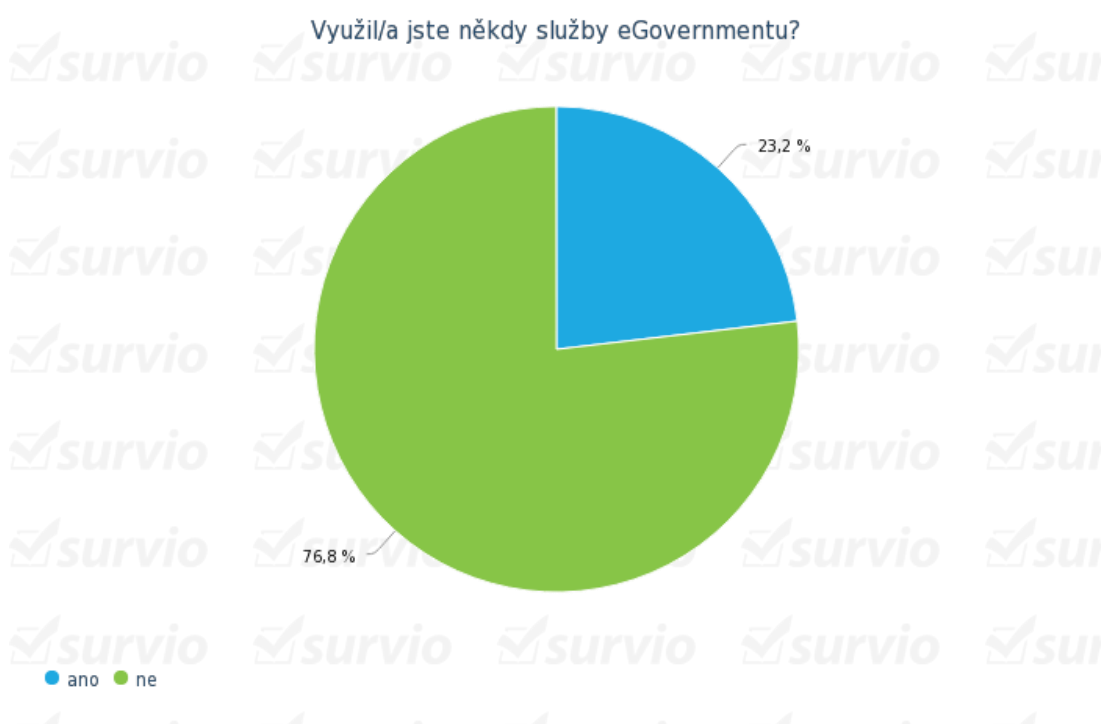
Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.surveio.com](http://www.surveio.com)

#### 4. Využil/a jste někdy služby eGovernmentu (= elektronických služeb veřejné správy, bez osobního kontaktu – tzv. „e-úřady“ online)?

- odpovědi: **ano x ne**

Využití služeb eGovernmentu koresponduje s odpovědí znalosti eGovernmentu. Zde se tedy projevuje téměř přímá úměra: **neznalost = nevyužitelnost**. Pouhé 23% respondentů odpovědělo „ano“ a využívá/využilo služeb eGovernmentu. Zbývající respondenti odpověděli jednoznačným „ne“.

Graf číslo 4b: Využití eGovernmentu:



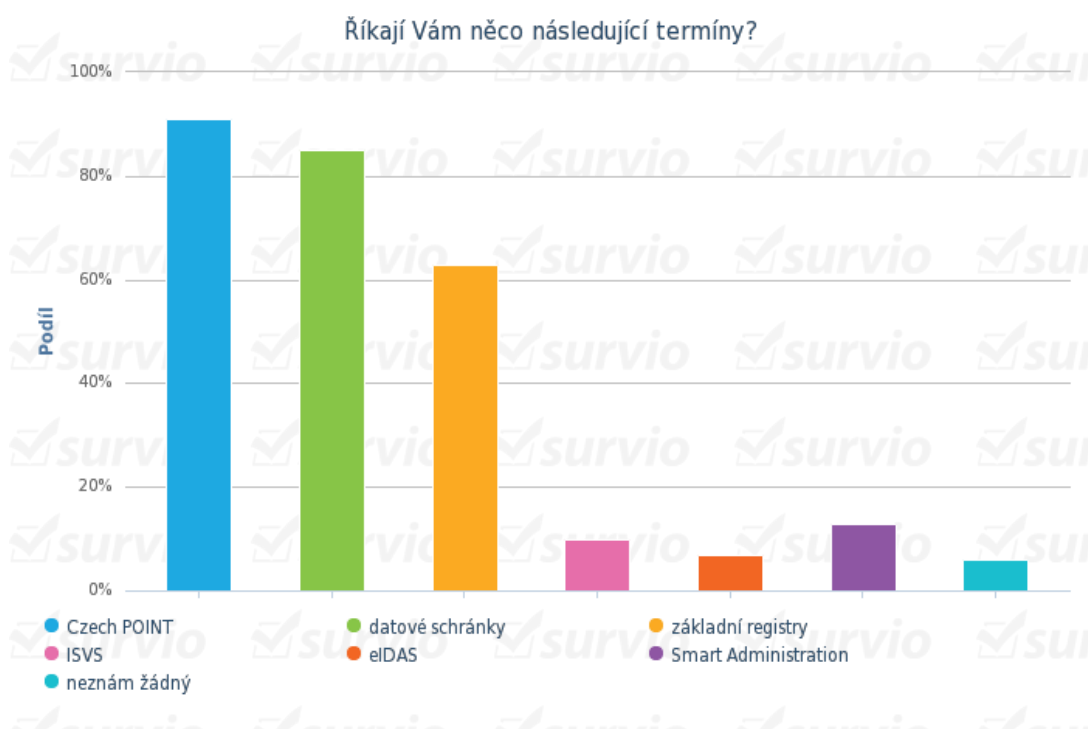
Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.surveo.com](http://www.surveo.com)

## 5. Říkají Vám něco následující termíny?

- odpovědi: **Czech Point, datové schránky, základní registry, ISVS, eIDAS, Smart Administration, neznám žádný**

U otázky znalostí pojmů souvisejících s eGovernmentem se zjišťovalo, jak jsou tyto jednotlivé termíny v povědomí uživatelů internetu a potenciálních klientů eGovernmentu. Pojem Czech POINT má v povědomí celých 95%, datové schránky pak 85%, základní registry 63%. Následující termíny jsou již pro většinu dotazovaných neznámé. Integrovaný systém veřejné správy je známý pro 10%, Nařízení eIDAS pro pouhých 7%, pojem Smart Administration dosáhl na 12%. Procento lidí, kteří se neseťkali ani s jedním pojmem, respektive ani jeden pojem neznali, bylo 6%.

Graf číslo 5b: Pojmy eGovernmentu:



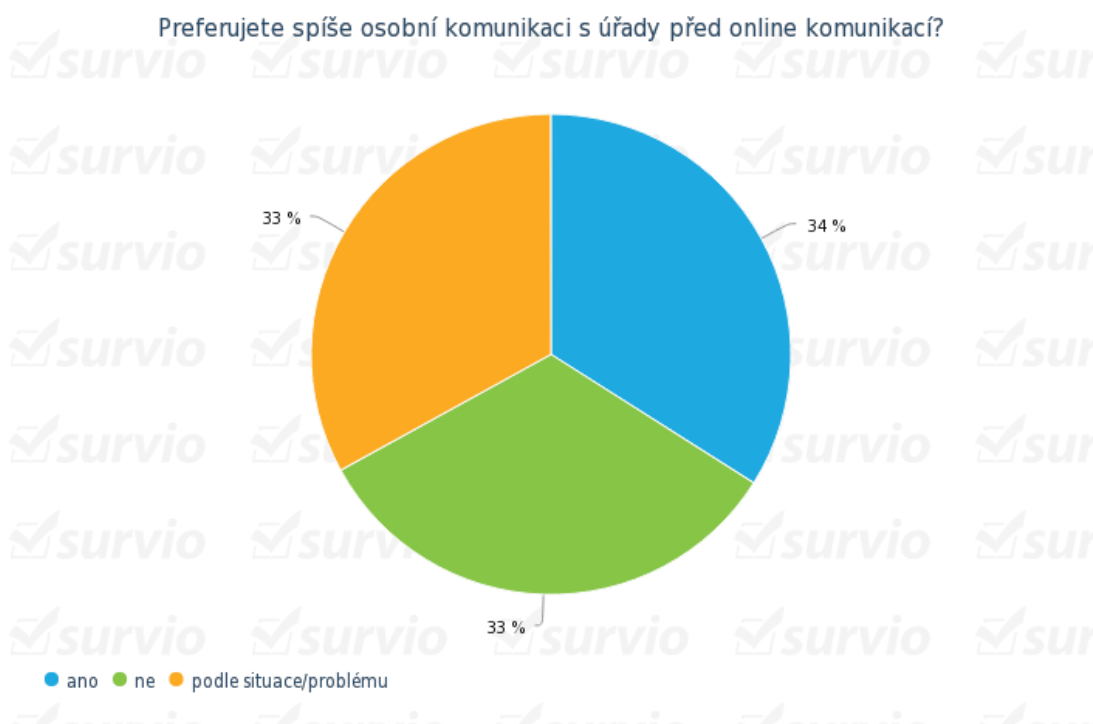
Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.survio.com](http://www.survio.com)

## 6. Preferujete spíše osobní komunikaci s úřady před online komunikací?

- odpovědi: **ano** x **ne** x **záleží na situaci**

Otázka vztahující se k preferencím možností komunikace s úřady přinesla vcelku zajímavé a nečekané zjištění. Přestože necelá polovina (45%) respondentů nezná pojem eGovernment (viz graf č. 3b), téměř třetina (34%) dotázaných jej využívá pravidelně nebo alespoň v určitých případech („jednodušší“ elektronická podání, služby Czech POINTu, atp.).

Graf číslo 6b: Osobní vs. online komunikace:



Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.survio.com](http://www.survio.com)

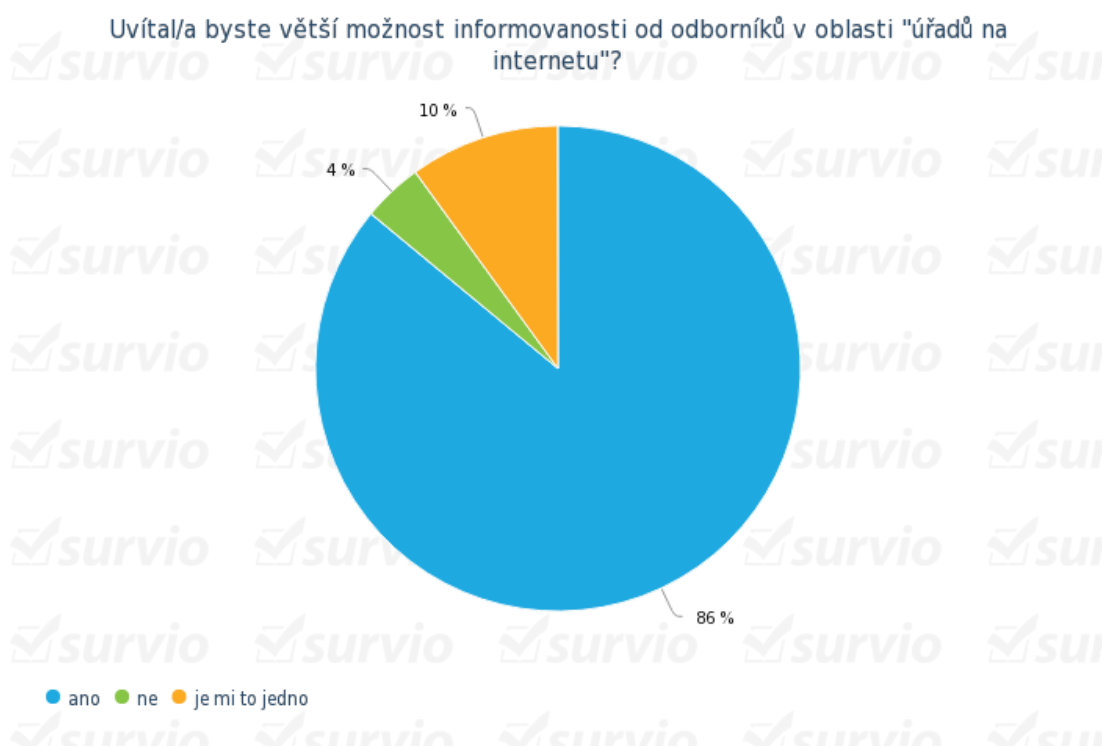
## 7. Uvítal/a byste větší možnost informovanosti od odborníků v oblasti "úřadů na internetu"?

- odpovědi: **ano x ne x je mi to jedno**

Otázka číslo 7 byla opět s téměř jednoznačnou odpovědí – „**ano**“, uvítal/a bych větší informovanost ohledně eGovernmentu a jeho služeb. Přes 90% respondenty by tedy uvítalo větší informovanost v oblasti eGovernmentu. Je tedy zřejmé, že informovanost a orientace občanů v elektronických službách veřejné správy je nedostatečná, a proto jimi také nejsou v dostatečné míře využívány, případně vůči nim existuje jistá skepse.

Řešení by nabízela osvěta, a to prostřednictvím tiskových informačních brožur, volně dostupných internetových prezentací a emailových newsletterů, eventuálně besed s odborníky či obdobou konzultačních/poradních hodin - například na úřadech.

Graf číslo 7b: Větší informovanost:



Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.surveio.com](http://www.surveio.com)



## 8. Co se Vám vybaví při vyslovení pojmu "veřejná správa"?

- volná otázka – možnost neomezeného rozepsání odpovědi podle vlastních slov

Pokud měli respondenti odpovědět na otázku, co se jim vůbec vybaví při tomto pojmu, drtivá většina odpověděla „úřad/úřady“ a též „poskytování veřejných služeb společnostem“, případně „veřejný zájem“. Pojem úřad s veřejnou správou těsně souvisí (je to její základní instituce, subjekt), tudíž je v podvědomí klientů = občanů z logického důvodu na předních příčkách. Občané jej využívají při komunikaci v nejrůznějších životních událostech (doklady totožnosti, stavební povolení, záležitosti týkající se matrik, ověřování písemností atp.). Je zde ovšem znát i negativní provázanost s druhou nejčastější odpovědí – a to s „byrokracií“.

Ostatní odpovědi též korespondovaly s otázkou, byly však víceméně jen výsečí či dílem veřejné správy a jejích institucí nebo její náplní. Jednalo se například o odpovědi typu – „správa“, „státní správa“, „samospráva“, „úředníci“, „zaměstnanci úřadu“, „komunikace orgánů s občany“, „veřejné instituce“, „správní právo“.

Bohužel se naskytli i relativně časté odpovědi typu „nevím“, „jen negativní zkušenosti“, „papírování“, „zmatek“, „nepořádek“, atp.

Občan si tedy po vyslovení pojmu veřejné správy vybaví mimo úřadu i negativní skutečnosti, jako jsou fronty na úřadech, zbytečné papírování, neochota úředníků vlídně komunikovat a poradit, atp. Řešením by jednoznačně bylo větší využívání služeb poskytovaných eGovernmentem, o kterém však většina, jak je možné se dočíst na předchozích stránkách, nemá téměř vůbec žádný přehled.

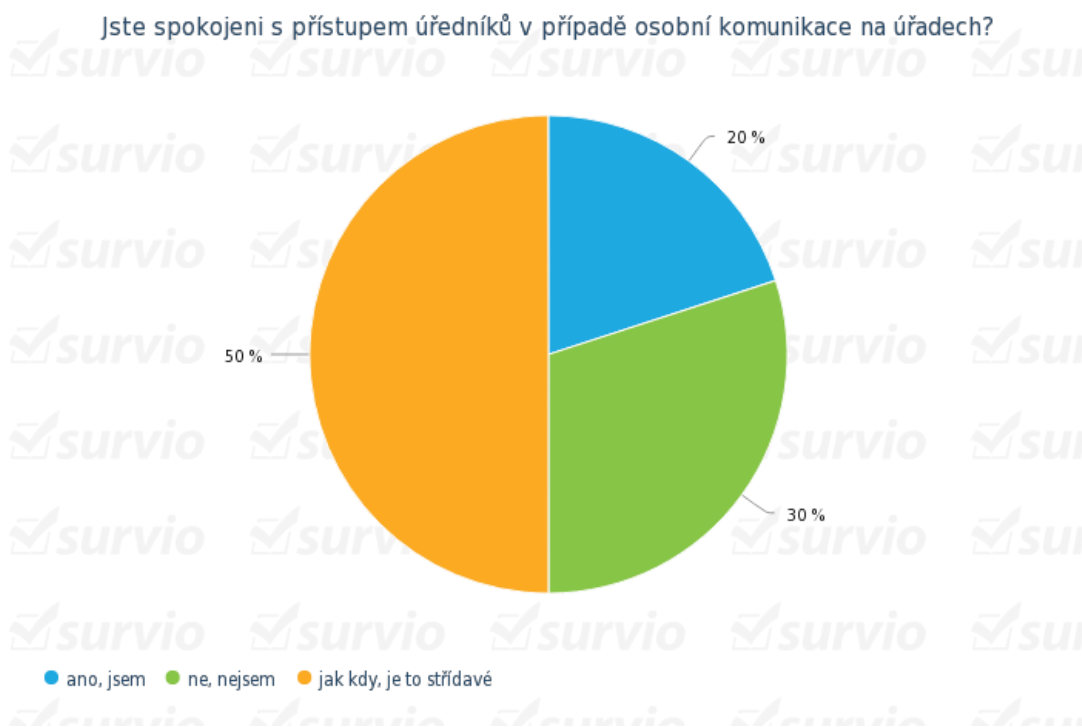
Pokud by se občané přeorientovali, alespoň zčásti (tam, kde je to možné a kde to úřady umožňují), z klasického osobního kontaktu s úřady a úředníky na elektronickou formu tohoto kontaktu, předešli by tak zmíněným negativním aspektům.

## 9. Jste spokojeni s přístupem úředníků v případě osobní komunikace na úřadech?

- odpovědi: **ano x ne x záleží na situaci/problému**

Zde byly odpovědi na položenou otázku poněkud rozporuplné. Celá polovina dotázaných (50%) odpověděla, že záleží na konkrétním případě, je to tedy **střídavé** („úřad od úřadu“, eventuálně „přepážka od přepážky“). Zbylí dotázaní se z 30% přiklonili k odpovědi „**ne**“, nejmenší procento respondentů (20%) odpovědělo „**ano**“, je tedy spokojeno s přístupem pracovníků úřadů.

Graf číslo 8b: Spokojenost s jednáním úředních osob v rámci úřadů:



Zdroj: vlastní výzkum pomocí online vytváření grafů na [www.surveo.com](http://www.surveo.com)

## 10. Z jakého důvodu jste naposledy navštívil/a úřad a jaký?

- volná otázka – možnost neomezeného rozepsání odpovědi podle vlastních slov

Tato poslední otázka měla již spíše doplňující charakter. Šlo o zjištění, které úřady a jejich odborové oblasti jsou nejvíce klientsky vytížené a u kterých by se eventuálně očekávala vyšší úroveň možnosti elektronického přístupu. Jelikož většina respondentů pochází z Plzně, případně jejího nejbližšího okolí, berou se v potaz zejména tato místní pracoviště.

Odpovědi na položenou otázku se značně lišily. Není tedy jednoznačné, která agenda by byla z pohledu potřeb občana převažující. Jsou zde zastoupeny následující: Magistrát, krajský úřad, úřad práce, finanční úřad, živnostenský úřad, správa sociálního zabezpečení a další.

Například v rámci Magistrátu města Plzně je možné pro podání dokumentů využít jednak: a) **elektronické podání** (prostřednictvím elektronické pošty, prostřednictvím portálu Elektronické podání občana - i pro podání podepsané zaručeným elektronickým podpisem, či prostřednictvím datové schránky) b) **podání osobní** (písemně prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb do tzv. listovních podatelen úřadů či osobně do podatelen, kanceláří, atp.).

Či je možné využít aplikaci „**Úřad bez čekání**“, ve které se může klient objednat přes internet předem na daný datum a čas a nemusí tak stát zbytečnou frontu na konkrétní pracoviště úřadu, viz oficiální stránky města Plzně <sup>99</sup> („**ÚŘAD BEZ ČEKÁNÍ je online aplikace, kterou pro Vás připravil Magistrát města Plzně. Prostřednictvím aplikace se lze objednat k vyřízení žádosti týkající se agend občanské průkazy, cestovní doklady, Czech POINT a ověřování, také evidence řidičů, vozidel, technici, dále Živnostenský úřad nebo Plzeňská karta. Díky aplikaci Úřad bez čekání se objednáte na úřad v termínu a hodině, která Vám vyhovuje. Zároveň lze domluvit vyřízení žádosti s asistencí on-line tlumočnicka pro neslyšící (podrobnější informace najdete v aplikaci Úřad bez čekání)**“). Aplikace „Úřad bez čekání“ je bezesporu velice přínosná, a to pro obě strany – pro klienta veřejné správy a též pro úředníka vykonávajícího danou agendu.

---

<sup>99</sup> <https://www.plzen.eu/obcan/urad/objednejte-se-online/objednejte-se-online.aspx>, [online]. [cit. 2018-01-28]

#### 8.4.2 Odborníci v eGovernmentu

Důležitým aspektem pro budování a trvalou udržitelnost českého eGovernmentu jsou bezesporu kvalitní lidské zdroje. Právě tyto zdroje tvoří praktickou část služeb veřejné správy a její komunikace mezi jednotlivými agendami, mezi veřejnou správou a podniky a mezi veřejnou správou a občany.

K 31. prosinci 2010 bylo evidováno celkem 74% úředních osob, které mají přístup na internet a to v rámci vlastního osobního počítače a dále téměř 80% těch, kteří mají vlastní, interní služební e-mailovou adresu pro elektronickou komunikaci. Toto zjištění se vztahuje zejména na úředníky organizačních složek státu a na úředníky krajských úřadů. V rámci obcí je toto procento poněkud nižší, činí celkem 56%. Tento jev je podmíněn zejména aglomeračními rozdíly v rámci jednotlivých měst a obcí <sup>100</sup>.

Pokud mají úředníci veřejné správy naplno využívat potenciálu služeb eGovernmentu a být tak v této oblasti plně aktivizováni, je nutné, aby prošli profesním školením. V roce 2010 umožnilo svým zaměstnancům absolvovat odborný kurz 31% sledovaných organizací veřejné správy a celkem kurz absolvovalo pouhá 17% zaměstnanců. Nejvíce jsou v tomto ohledu aktivní krajské úřady, poté jednotlivé organizační složky státu a na posledním místě obce a jejich obecní úřady <sup>101</sup>.

Připojení institucí veřejné správy k internetu však nese riziko jeho nežádoucího zneužívání pro soukromé účely a eventuálně k pracovní prokrastinaci. Proto se v roce 2010 rozhodlo omezit přístup na určité webové stránky 69% připojených organizačních složek státu, 54% krajských úřadů a 14% obcí. Na druhou stranu věci, mnoho zaměstnavatelů již povoluje svým zaměstnancům práci obvyklého místa výkonu práce, pomocí tzv. dálkového přístupu. Některé z nich umožňují i tzv. homeworking – čili práci z domova a její předání prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Tento způsob je možný dnes již u více než 21% organizací. Tuto možnost však volí minimum zaměstnanců veřejné správy <sup>102</sup>.

Pro zajištění online agend eGovernmentu a technického zajištění celkově je nutné nejen proškolení úředníků, ale i zajištění technických IT specialistů. Obecně platí pravidlo, že čím větší je organizace, tím více je zde zaměstnáno IT odborníků, z logiky věci tedy plyne, že

---

<sup>100</sup> SKALOVÁ, Eva. Český statistický úřad. *Zaměstnanci a informační technologie – Zápis z konference ISSS*, 2. - 3. dubna 2012. Hradec Králové, 2012, Str. 139

<sup>101</sup> SKALOVÁ, Eva. Český statistický úřad. *Zaměstnanci a informační technologie – Zápis z konference ISSS*, 2. - 3. dubna 2012. Hradec Králové, 2012, Str. 140

<sup>102</sup> SKALOVÁ, Eva. Český statistický úřad. *Zaměstnanci a informační technologie – Zápis z konference ISSS*, 2. - 3. dubna 2012. Hradec Králové, 2012, Str. 140-141

naopak menší organizace bude mít méně, či dokonce žádného specialistu – těmto se vyplatí outsourcovat jej k ad hoc případům. Ze statistik vyplývá, že téměř 49% organizací zaměstnává na hlavní pracovní poměr alespoň jednoho IT specialistu. V organizačních složkách státu tomu bylo v roce 2010 dokonce 93%. Celkové procento IT zaměstnanců ve veřejné správě činí pouhých 2,6%. Tito odborníci jsou selektováni podle svého konkrétního profesního zaměření a jedná se o programátory, techniky na úseku údržby a další<sup>103</sup>.

Konference „*eGovernment pro úředníky - Snadná navigace světem úřadů*“, jež se konala v listopadu roku 2017, znamenala pro mnohé úředníky veřejné správy velký přínos v jejich profesních znalostech a dovednostech. Cílem této konference bylo maximalizovat povědomí o novinkách digitalizace v online prostoru veřejné správy. Na základě informací získaných z dostupných online zdrojů Ministerstva vnitra lze konstatovat, že tato konference, která byla první událostí, jež si připravila sama veřejná správa pro své úředníky, přinesla od účastníků kladné ohlasy a tedy pravděpodobně i následné profesní přínosy.

---

<sup>103</sup> [http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/verejna\\_sprava](http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/verejna_sprava), [online]. [cit. 2018-01-28]

## 9. Závěrečné srovnání se SRN

Závěrečná kapitola této práce přináší stručnou, jasnou a věcnou popisnou analýzu eGovernmentu ve Spolkové republice Německo. Dále zde budou pomocí komparační metody srovnány dva konkrétní instituty českého a německého eGovernmentu a to internetové portály veřejné správy a elektronická úložiště.

### 9.1 eGovernment v SRN - obecně

Veřejná správa v prostředí internetu i mimo něj má v každém státě svou vlastní právní i faktickou úpravu stejně tak, jako i jiná, další odvětví. Výjimkou tomu není ani u Spolkové republiky Německo. Německý eGovernment je systematicky rozdělen do 3 dílčích částí a to na část **federální** (komplexní pro všech 16 spolkových zemí), **státní** (každý jednotlivý stát) a **místní** (na úrovni místní správy) <sup>104</sup>.

Odpovědnost v oblasti eGovernmentu má v Německu na starost Ministerstvo vnitra. Klíčovou osobou pro aktivity v oblasti informačních a komunikačních technologií a politiky je od ledna 2008 komisař spolkové vlády pro informační technologie, který je prostředníkem mezi spolkovou vládou, jednotlivými zeměmi a regionálními (místními) vládami. Implementaci eGovernmentu jako takovou má poté na starost Německý spolkový úřad pro administrativu (Bundesamt für Verwaltung) a Spolková koordinační a poradní agentura pro IT ve spolkové administrativě (Bundeskoordinierungs- und Beratungsstelle für IT in der Bundesregierung) <sup>105</sup>.

Základy německého eGovernmentu lze hledat na konci 20. století, konkrétně v roce 1995, kdy Rada pro výzkum, technologii a inovace (Rat für Forschung, Technologie und Innovation) ve své zprávě shledala realizaci rozvoje elektronizace veřejné správy jako nutnost pro zefektivnění práce úřadů veřejné správy a zintenzivnění jejího kontaktu s občany. Poté vytvořila německá spolková vláda akční program, známý jako Info2000 – Německá cesta k informační společnosti (Info2000 – Deutschlands Weg in die Informationsgesellschaft). Po roce 2000 docházelo k dalším realizacím různých programů na podporu eGovernmentu, byla jím například Iniciativa Německo 21 – průlom do informační společnosti (Deutschland 21 – Aufbruch ins Informationszeitalter) a dále iniciativa BundOnline 2005, která je jedním z nejvýznamnějších a nejzásadnějších akčních programů v rámci budování německého

---

<sup>104</sup> RATOČKA, Michal. *Datové schránky a informační bezpečnost*. Praha, 2012. Diplomová. Bankovní institut vysoká škola Praha. Str.

<sup>105</sup> PANEC, Josef. *E-GOVERNMENT VE VYBRANÝCH STÁTECH EVROPY*. Praha, 2008. Diplomová. Vysoká škola ekonomická v Praze. Str. 57

eGovernmentu. Do roku 2005 na základě této iniciativy bylo skutečně realizováno více než 440 elektronických služeb veřejné správy<sup>106</sup>.

Na podporu programu BundOnline 2000 byla vypracována metodická příručka E-Government-Handbuch. Jedná se o souhrnné poznatky z oblasti eGovernmentu. Hlavním cílem tohoto dokumentu, jež má nikoli obligatorní, nýbrž jen doporučující charakter, je soustředit právní a technické poznatky do několika dílčích modulů, poté pomocí nich zpracovávat otázky týkající se elektronické veřejné správy a též řešit problémy, které se eventuálně mohou naskytnout. Příručka je dostupná na internetových stránkách [www.bund.de](http://www.bund.de)<sup>107</sup>.

Součástí výše zmíněné příručky je tzv. dokument Standardy SAGA (= Standards und Architekturen in E-Government-Anwendungen) vytvořený skupinou ministerstva informatiky. Tento dokument vytyčuje hranice pro technické a metodické možnosti informačních a komunikačních technologií na spolkových úřadech. Styčnými body těchto standardů jsou: otevřenost, zaměření na snižování nákladů a rizik, možnost opakovaného použití, interoperabilit. Zároveň se nejedná o stálý a neměnný, nýbrž o neustále se vyvíjející dokument<sup>108</sup>.

## **9.2 Komparace se SRN – závěrečné srovnání dvou vybraných oblastí**

### **9.2.1 Bund.de vs. portal.gov.cz**

V České republice funguje internetový portál veřejné správy, známý pod názvem [portal.gov.cz](http://portal.gov.cz). Ve spolkové republice Německo je ekvivalentním internetový portál [bund.de](http://bund.de). Tento portál má oproti tomu českému na první pohled možná složitější webdesign, avšak při podrobnější analýze lze shledat, že [bund.de](http://bund.de) je detailně propracovaným internetovým portálem, který svým klientům může nabídnout široké spektrum služeb.

Český [portal.gov.cz](http://portal.gov.cz) je koncipován zejména na rozdělení agend podle daného subjektu, tedy<sup>109</sup>:

- a) občan**
- b) podnikatel**

---

<sup>106</sup> SKALICKÁ, Martina. *NPM a využití informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě*. Brno, 2006. Diplomová. Masarykova univerzita. Str. 55

<sup>107</sup> <http://www.bsi.bund.de/fachthem/egov/5.htm>, [online]. [cit. 2018-02-16]

<sup>108</sup> SKALICKÁ, Martina. *NPM a využití informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě*. Brno, 2006. Diplomová. Masarykova univerzita. Str. 57

<sup>109</sup> <https://portal.gov.cz/obcan/>, [online]. [cit. 2018-02-16]

- c) **cizinec**
- d) **úředník**

Na rozdíl od německého, který je řazen následovně <sup>110</sup>:

- a) **volná místa**
- b) **nabídky**
- c) **úřady**
- d) **služby**

V německém veřejnosprávním portálu je hned na úvodní stránce přístupná nabídka volných pracovních míst v nejrůznějších oborech veřejné správy. Toto na portálu české veřejné správy nevidíme. Druhým hlavním bodem/artiklem, který zaujme návštěvníka těchto stránek, je vedle upozornění na nabídky volných pracovních míst odkaz na informace o veřejných zakázkách.

Český portál je při prvotním navštívení a prvním dojmu dle subjektivního názoru autorky značně stručnější, avšak pro laickou veřejnost pravděpodobně srozumitelnější, než jeho německá obdoba. Co však mají oba portály společné, je informace o modernizaci těchto webových stránek - ať již té dokončené nebo té plánované do budoucna.

Co lze shledat jako jednoznačné plus německého portálu, je možnost volby jazyka na tzv. „zjednodušený jazyk“. Ten umožňuje lepší porozumění textu a souvislostí na všech úrovních. Podle něj může každý člověk, který buďto nemá takový všeobecný nebo odborný přehled, aby danému rozuměl, nebo ten, který neovládá německý jazyk na přijatelné úrovni, porozumět zde psanému textu <sup>111</sup>.

### **9.2.2 De-Mail vs. datové schránky**

Obdobou českých datových schránek je v Německu tzv. De-Mail. Cílem těchto datových úložišť je především sblížení občana a veřejné správy, mimo to samozřejmě i bezpečná komunikační infrastruktura pro podniky a vládu. Jejich jednoduchost a zároveň efektivnost spočívá v tom, že fungují na bázi klasického e-mailu. Právě srozumitelnost a uživatelská přístupnost občanovi je klíčem pro efektivní fungování <sup>112</sup>.

---

<sup>110</sup> [http://www.service.bund.de/Content/DE/Home/homepage\\_node.html](http://www.service.bund.de/Content/DE/Home/homepage_node.html), [online]. [cit. 2018-02-16]

<sup>111</sup> [https://www.bsi.bund.de/DE/Home/home\\_node.html](https://www.bsi.bund.de/DE/Home/home_node.html), [online]. [cit. 2018-02-16]

<sup>112</sup> [https://www.bsi.bund.de/DE/Themen/DigitaleGesellschaft/EGovernment/DeMail/Grundlagen/Grundlagen\\_node.html](https://www.bsi.bund.de/DE/Themen/DigitaleGesellschaft/EGovernment/DeMail/Grundlagen/Grundlagen_node.html), [online]. [cit. 2018-02-16]



Služby De-Mailu jsou upraveny stejně tak, jako české datové schránky zákonem na podporu elektronické veřejné správy a o změně dalších předpisů ze dne 28. dubna 2011. Cílem německých vizí eGovernmentu v oblasti elektronického doručování je minimalizace zažité papírové komunikace a naopak co největší možná maximalizace elektronických úkonů doručování.

Markantním rozdílem od České republiky, kde je zřizovatelem stát přes dikci Ministerstva vnitra a poskytovatelem datových schránek monopolně pouze státní podnik Česká pošta, je fakt, že v Německu se zřizují tato úložiště privátně, poskytovatelů je zde tedy více (jsou vázáni získáním akreditace a podléhají pravidelnému dohledu ze strany státních orgánů), a těmi konkrétně jsou <sup>113</sup>:

- **1 & 1 De – MailGmbH**
- **Mentana-Claimsoft GmbH**
- **Telekom Germany GmbH**
- **T-Systems InternationalGmb**

Tato mnohočetnost zajišťuje plně konkurenční prostředí a klienti veřejné správy si tak mohou vybrat poskytovat podle svých priorit.

Dalšími rozdíly datových schránek a De-Mailu jsou <sup>114</sup>:

- **systém elektronické pošty a tzv. proprietární systém**
- **centralizace a decentralizace**
- **fikce doručení 10 dní a fikce doručení 3 dny**
- **obligatornost založení a fakultativnost založení**

---

<sup>113</sup>[https://www.bsi.bund.de/DE/Themen/DigitaleGesellschaft/EGovernment/DeMail/Grundlagen/Grundlagen\\_no\\_de.html](https://www.bsi.bund.de/DE/Themen/DigitaleGesellschaft/EGovernment/DeMail/Grundlagen/Grundlagen_no_de.html), [online]. [cit. 2018-02-16]

<sup>114</sup><http://www.egov.cz/clanky/datove-schranky-u-sousedu-nemecky-de-mail>, [online]. [cit. 2018-02-16]

## 10. Závěr

Diplomová práce na téma *Elektronizace veřejné správy v ČR – eGovernment* měla za hlavní cíl přinést komplexní pohled na danou problematiku a obecně se pokusit vydefinovat základní pojmy a souvislosti v prostoru eGovernmentu. Dalším dílčím cílem bylo shrnutí základních souvislostí z historických kontextů, a to jak eGovernmentu, tak i veřejné správy, shrnutí základních informací o eGovernmentu na poli Evropské unie a srovnání úpravy vybraných institutů českého eGovernmentu se zahraničím. Z pohledu celkového zpracování a vytyčených cílů věřím, že práce splnila svůj účel a cíle tak byly naplněny.

Materie práce byla vypracována nejen z pohledu české právní úpravy a fungování, ale i z pohledu práva a fungování Evropské unie. Teoretické části práce (2. kapitolou počínaje a 7. kapitolou konče), se zaměřily zejména na odbornou abstrakci a analýzu jednotlivých, výše popsaných institutů. Závěrečné části práce (8. a 9. kapitola) se zaměřily na praktické poznatky z reálného fungování eGovernmentu, jeho znalosti a využívání veřejností a na komparaci systémů v České republice a ve Spolkové republice Německo.

Téma elektronizace veřejné správy, tedy eGovernmentu, se dá pojmout z nejednoho úhlu pohledu. Pro tuto diplomovou práci byl klíčový zejména pohled veřejnoprávní. Legálně však není tento institut nikterak definován, ani legislativně unifikován jedním právním předpisem. Definici však vyslovila Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), kdy podle ní jde o: *„Využití informačních a komunikačních technologií, především internetu, jako prostředku k dosažení dobré (lepší) správy“*, či o: *„různé úkoly, které se zabývají elektronizací výkonu činnosti veřejné správy nebo v širším pojetí spíše orgánů veřejné moci vůbec“*.

Obecně se však dá konstatovat, že stejně jako u veřejné správy se jedná zejména o službu veřejnosti (ať již o službu fyzickým osobám, zejména občanům či právnickým osobám). Mimo to jde i o komunikaci a úkony orgánů veřejné správy mezi sebou navzájem. Rozumí se jím tedy soustavný proces elektronizace celé veřejné správy – tedy státní správy i samosprávy.

Hlavní pointou myšlenky elektronizace veřejné správy je heslo, že úřady nemají obíhat občane, ale právě dokumenty v elektronické podobě („úřady mají směřovat směrem k občanům“). eGovernment by měl směřovat k maximalizaci efektivnosti poskytovaných služeb veřejné správy v tzv. „online prostředí“ – tedy prostředí internetu, k větší spokojenosti

jejích klientů a to za pomoci kvalitních a dostupných informačních a komunikačních technologií.

Tak jako každá služba má i český eGovernment svá pozitiva a zároveň i negativa. Mezi pozitiva lze zahrnout větší efektivnost při výkonu služeb, zjednodušení a automatizace agend veřejné správy, zrychlení a zjednodušení vnitřní i vnější komunikace, snížení správních nákladů, omezení správních rizik, a další. K negativům patří například nepřehlednost o stavu vyřizování žádostí a informace o jejich aktuálním stavu, opakované návštěvy jednoho úřadu v jedné a té samé záležitosti, nízká míra dostupnosti, přehlednosti a efektivnosti úřadů a všeobecná nespokojenost veřejnosti se službami veřejné správy, dlouhé čekací lhůty při poskytování informací a vyřizování záležitostí, neefektivnost a vzájemná nepropojenost eGovernmentu jako celku.

Otázka znalosti a využívání eGovernmentu veřejností byla součástí prakticky zaměřených, závěrečných kapitol práce. Odpovědi zde byly podány za pomoci vlastního výzkumu, který byl proveden formou dotazníkového šetření. Respondenti postupně odpovídali na 10 tematických otázek, které potvrdily teoretická fakta ohledně obecně nízkého povědomí klientů (v tomto případě konkrétně občanů) o eGovernmentu a jeho službách.

Závěrem lze ze zjištěných faktů konstatovat, že povědomí veřejnosti o možnostech využití služeb eGovernmentu je nízké, značně omezené a celkový pohled na veřejnou správu, konkrétně na úřady, obecně poněkud negativní, skeptický. Na druhou stranu se klienti veřejné správy nebrání rozšíření a prohloubení svých znalostí ohledně přístupu k eGovernmentu a k jeho službám.

## Cizojazyčné resumé

Diese Diplomarbeit behandelt hauptsächlich das Problem dem eGovernment und auch der öffentliche Verwaltung. Außerdem beschreibt auch kurz die historische Kontexte und Entwicklungsstufen beides Terminus. Alle Fakten, die in der Diplomarbeit beschrieben sind, wurden durch das Gesetz *de lege lata* beschrieben (Hier gibt es fast keine *de lege ferenda* Regelungen, nur die allgemeine Vision in die Zukunft).

Nach der Einleitung (Kapitole 1.) kommt das theoretische Teil (Kapitole zwischen 2.-7.) der Arbeit und es beschreibt diesen folgenden Bereichen:

- die öffentliche Verwaltung – allgemein
- das eGovernment – allgemein, in der Tschechische Republik und in der Europäische Union, die Gesetzgebungen Bereich
- historische Kontexte beiden Terminen - die öffentliche Verwaltung und natürlich das eGovernment

Praktisches Teil (Kapitole 8. und 9.) der Arbeit beschreibt aktuelle Probleme des eGovernments (in der Tschechische Republik und in der Europäische Union), hier gibt es auch einen Vergleich mit der deutschen Version zwei Instituten des eGovernments (Komparation von den Internetportalen *bund.de* und *portal.gov.cz* und von den Postfächer *De-Mail* und *Datové schránky*).

In der Diplomarbeit wurden folgende Methoden benutzen:

- Methode der Komparation
- Methode der Expertenanalyse
- Methode der Abstraktion
- Methode der professionellen Forschung

Die Quellen, die in der Diplomarbeit benutzen wurden, sind die folgenden:

- die Fachliteratur - juristische Literatur, öffentlich-rechtliche Literatur,
- die Gesetzgebungen – die Gesetze, Europäischen Recht, die Verordnungen usw.
- die Internetquellen – zum Beispiel: [www.portal.gov.cz](http://www.portal.gov.cz), [www.bund.de](http://www.bund.de), [www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz) und so weiter

Es gibt keine einheitliche universelle Definition des eGovernments und der öffentliche Verwaltung. Man kann in verschiedene Fachpublikationen, Internetseiten und andere Quellen viele Definitionen, die ganz ähnlich sind, finden. So das ist eine Frage – was eGovernment eigentlich ist. Die Hauptidee von den eGovernment ist die Möglichkeit der öffentlichen Verwaltung in der elektronischen Umgebung. Jeder Kunde hat den Zugang zu der öffentlichen Verwaltung mit der Hilfe des Internets. eGovernment ist ein modernes Mittel der Kommunikation besonders zwischen den Ämter und den Klienten (und auch zwischen den Ämtern einander).

Wenn die öffentliche Verwaltung elektrifiziert werden soll, muss sie ausreichende technische Sicherheit hat. Jedes Amt, das die Government-Dienste benutzen möchte, muss auch diese IT Systeme und Techniken haben.

## Seznam použité literatury a odkazů

### Knížní publikace, odborné časopisy:

1. *Benchmarking ve veřejné správě*. 2., upr. a dopl. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor modernizace veřejné správy, 2006. ISBN 80-239-7326-6.
2. Časopis *Správní právo*, číslo 2/2013, recenze a anotace Mgr. Jaroslav Bernák
3. DONÁT, Josef a Jan TOMÍŠEK. *Právo v síti: průvodce právem na internetu*. V Praze: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-807400-610-4
4. HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1
5. HORZINKOVÁ, Eva a Zdeněk FIALA. *Správní právo hmotné: obecná část*. Praha: Leges, 2010, 207 s. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-55-4.
6. NOVOTNÝ, Vladimír. *Elektronizace veřejné správy – Soubor vědeckých statí*. Praha, Metropolitní univerzita Praha, 2011. CD-ROM
7. SCHELLE, Karel a Petr PRŮCHA. *Historie a současnost veřejné správy: (sborník příspěvků z vědecké konference)*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0821-0.
8. SKALOVÁ, Eva. Český statistický úřad. *Zaměstnanci a informační technologie – Zápis z konference ISSS, 2. - 3. dubna 2012*. Hradec Králové
9. ŠTĚDRŮŇ, Bohumír. *Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-25-3
10. VANÍČEK, Zdeněk a Stanislav A. MARCHAL. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0.
11. VAVROCHOVÁ, Simona. *Vzdělávání v eGovernmentu*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-74-0

### Právní předpisy:

1. Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

2. Směrnice Evropského parlamentu a rady 95/46 ES., o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volným pohybem těchto údajů
3. Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (z roku 1981)
4. Vyhláška č. 193/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů
5. Vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání informačního systému datových schránek
6. Vyhláška č. 212/2012 Sb., o struktuře údajů, na základě kterých je možné jednoznačně identifikovat podepisující osobu, a postupech pro ověřování platnosti zaručeného elektronického podpisu, elektronické značky, kvalifikovaného certifikátu, kvalifikovaného systémového certifikátu a kvalifikovaného časového razítka (vyhláška o ověřování platnosti zaručeného elektronického podpisu)
7. Vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby
8. Vyhláška č. 364/2009 Sb., o seznamu obecních úřadů a zastupitelských úřadů, které jsou kontaktními místy veřejné správy (vyhláška o kontaktních místech veřejné správy)
9. Vyhláška č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelnách
10. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů
11. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
12. Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech
13. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
14. Zákon č. 137/2006 Sb., o zadávání veřejných zakázek
15. Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů
16. Zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci

17. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů
18. Zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
19. Zákon č. 356/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
20. Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti
21. Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
22. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
23. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
24. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

#### **Odborné, kvalifikační práce:**

1. ČECHUROVÁ, Barbora. *VÝVOJ INSTITUTU STÁTNIHO OBČANSTVÍ NA ÚZEMÍ ČR*. Bakalářská práce. Plzeň, 2016
2. HURDA Jiří. *eGOVERNMENT a eGOVERNANCE*, Brno, 2013. Diplomová práce, Masarykova univerzita
3. KUDLATA, Jan. *Historie veřejné správy a využití významných prvků pro současnost a budoucnost*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha
4. PANEC, Josef. *E-GOVERNMENT VE VYBRANÝCH STÁTECH EVROPY*. Praha, 2008. Diplomová. Vysoká škola ekonomická v Praze
5. RATOČKA, Michal. *Datové schránky a informační bezpečnost*. Praha, 2012. Diplomová. Bankovní institut vysoká škola Praha
6. SKALICKÁ, Martina. *NPM a využití informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita
7. TUREČEK, Tomáš. *Efektivnost informačních systémů veřejné správy*. Zlín, 2008. Disertační práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

#### **Internetové zdroje:**

1. <http://urady.statnisprava.cz/>, © 2000 - 2015 European Business Enterprise, a.s.
2. <http://www.earchivace.cz/elektronicka-archivace/co-je-elektronicka-archivace>



3. <http://www.egov.cz/clanky/datove-schranky-u-sousedu-nemecky-de-mail>
4. <http://www.egov.cz/clanky/v-hodnoceni-e-governmentu-je-cr-v-eu-az-na-25-miste-pro-ceske-vlady-neni-prioritou>
5. <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-odboru-hlavniho-architekta-egovmentu.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
6. <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovment.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
7. <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovment.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
8. <http://www.mvcr.cz/clanek/czech-point-czech-point.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
9. <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-66.aspx> © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
10. <http://www.mvcr.cz/clanek/elektronicke-sluzby-egovmentu.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
11. <http://www.mvcr.cz/clanek/poslanci-schvalili-novelu-zakona-o-obcanskych-prukazech-elektronicka-obcanka-se-stane-klicem-k-online-sluzbam-statu.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
12. <http://www.mvcr.cz/clanek/vznika-narodni-agentura-pro-komunikacni-a-informacni-technologie.aspx>, © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky
13. <http://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/kontrolni-seznamy-checklisty-pro-obce.aspx>, © 2010-2015 Správa základních registrů ©
14. [http://www.service.bund.de/Content/DE/Home/homepage\\_node.html](http://www.service.bund.de/Content/DE/Home/homepage_node.html)
15. <http://www.smartadministration.cz/clanek/hexagon-efektivni-verejne-spravy.aspx> © 2015 SmartAdministration
16. <http://www.survio.com>
17. <http://www.szrcr.cz/co-jsou-to-zakladni-registry>, © 2010-2015 Správa základních registrů
18. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-egovment-action-plan-2016-2020>
19. <https://keydifferences.com/difference-between-e-government-and-e-governance.html>
20. [https://www.bsi.bund.de/DE/Home/home\\_node.html](https://www.bsi.bund.de/DE/Home/home_node.html)
21. <https://www.euroskop.cz/9002/27725/clanek/cr-je-ve-vyspelosti-egovmentu-50-na-svete/>

22. <https://www.portal.gov.cz/obcan/>
23. [https://www.uouu.cz/gdpr-obecne-narizeni/ds-3938/p1=3938,](https://www.uouu.cz/gdpr-obecne-narizeni/ds-3938/p1=3938)
24. Využití eGovernmentu občany v EU a v ČR. Jana Fortinová, dostupné z:  
<http://www.cssi.cz/cssi/vyuziti-egovernmentu-obcany-v-eu-v-cr>

## Seznam příloh

### **Obrazový materiál:**

1. Obrazový materiál č. 1: Hexagon veřejné správy
2. Obrazový materiál č. 2: GDPR v České republice
3. Obrazový materiál č. 3: Schéma akčního plánu 2016-2012

### **Grafy:**

1. Graf č. 1a: Počet domácností s připojením na internet v průběhu let 2006-2017
2. Graf č. 1b: Využívanost internetu
3. Graf č. 2b: Možnost trvalého připojení k internetu
4. Graf č. 3b: Pojem eGovernment
5. Graf č. 4b: Využití eGovernmentu
6. Graf č. 5b: Pojmy eGovernmentu
7. Graf č. 6b: Osobní vs. online komunikace
8. Graf č. 7b: Větší informovanost
9. Graf č. 8b: Spokojenost s jednáním úředních osob v rámci úřadů